

APKAIMES ESAM MĒS:

Daugavpils apkaimju kopienu veidošanas rokasgrāmata

CITA DAUGAVPILS

Daugavpils
2025/2026

Citēšanai: **Belousa, I. (2025/2026). Apkaimes esam mēs: Daugavpils apkaimju kopienu veidošanas rokasgrāmata. Biedrība Cita Daugavpils.**

Rokasgrāmatas autore: **Inga Belousa**

Rokasgrāmatas un apkaimju rīku dizainere: **Solvita Kukle-Litavniece**

Apkaimju faktu pārzinātājs: **Vitālijs Meinerts**

Valodas korektores: **Anita Stašulāne un Maija Jankovska**

Citas Daugavpils projekta "Drošas apkaimes: Daugavpils pilsētas apkaimju kopienu stiprināšana noturībai miera laikā" vadītāja: **Lāsma Kursīte-Kozule**

Foto: **biedrības Cita Daugavpils un kopienu ekspertu personīgais arhīvs**

Šis izdevums ir licencēts ar Radošās kopienas (Creative Commons jeb CC) licenci CC BY-NC-ND 4.0. **Attiecinājums-Nekomerciāls-Bez atvasinājumiem 4.0 Starptautisks**, kas ļauj šo izdevumu koplietot, atsaucoties uz izdevēju Cita Daugavpils, tikai nekomerciālām vajadzībām un bez pārveidošanas.

Aizsardzības ministrija

CITA DAUGAVPILS

DAUGAVPILS VALSTSPILSĒTAS PAŠVALDĪBA

Šis izdevums ir sagatavots biedrības Cita Daugavpils projekta "Drošas apkaimes: Daugavpils pilsētas apkaimju kopienu stiprināšana noturībai miera laikā" ietvaros, ko īstenojām no 2025. gada 25. septembra līdz 21. decembrim ar Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijas finansiālu atbalstu.

ROKASGRĀMATAS SATURA RĀDĪTĀJS

ATSAUKSMES UN CEĻAVĀRDI ROKASGRĀMATAI 4

IEVADS 7

KĀ AKTIVIZĒJAM DAUGAVPILS APKAIMJU KOPIENAS 9

SAVAS APKAIMES IZZINĀŠANA 10

1.Identificēšanās ar savu Daugavpils apkaimi 10
2.Daugavpils apkaimju kartes izzināšana 10
3.Daugavpils apkaimju faktu izzināšana 11
4.Daugavpils apkaimju taka 11
5.Daugavpils apkaimju resursu un vajadzību kartēšana 12
6.Apkaimju labbūtības bingo 13
7.Daugavpils apkaimes bērnu redzējumā un pieredzē 13
8.Apkaimju kopienu nākotnes vīzija 14

SAVAS APKAIMES IEDZĪVOTĀJU KOPIENAS VEIDOŠANA 18

Kā iekustināt un aktivizēt savu apkaimes kopienu? 18
Kā zināt, vai apkaimes iedzīvotājiem ir sava kopiena? 18
Apkaimes čata grupas izveide un administrēšana 19
Apkaimes iedzīvotāju klātienes tikšanos organizēšana 20
Apkaimes kopienai svarīgas infrastruktūras kartēšana 20
Apkaimju logo apkaimes identitātes veidošanai 21
Apkaimes plakāti kopienas interesentu apzināšanai 21
Kādi ir nākamie soļi apkaimes kopienas veidošanā? 23

APKAIMJU KOPIENU AKTĪVISMA IEGUVUMI 24

Kādēļ iedzīvotāji iesaistās apkaimju kopienu aktīvismā? 24
Kādēļ iedzīvotāji neiesaistās apkaimju kopienu aktīvismā? 24
Kāds ir būtiskākais atbalsts jaunu apkaimju kopienu izveidē? 25
Kā saprast, vai apkaimes iedzīvotāju kopiena ir sadarbīga? 25

APKAIMJU KOPIENU VEIDOŠANĀS SADARBĪBĀ AR PAŠVALDĪBU 26

Ieguvumi pašvaldībai no aktīvām pilsētas apkaimju kopienām: 26
Ieguvumi no sadarbības starp pašvaldību un apkaimes kopienu: 27
Apkaimju aktīvisma līdzdalības kāpnes 28

KĀPĒC IR SVARĪGI STIPRINĀT DAUGAVPILS APKAIMJU AKTĪVISMU UN VEIDOT APKAIMJU KOPIENAS 30

1. pielikums. Projekta "Drošas apkaimes: Daugavpils pilsētas apkaimju kopienu stiprināšana noturībai miera laikā" pasākumi 33
2. pielikums. Ieteikumi Daugavpils apkaimju kopienu lomas stiprināšanai pilsētas drošumspējas un noturības nodrošināšanā Daugavpils valstspilsētas un Augšdaugavas novada Sadarbības teritorijas civilajā aizsardzībā 35
3. pielikums. Citas Daugavpils kapacitāte apkaimju kopienu noturības stiprināšanā 38

ATSAUKSMES UN CEĻAVĀRDI *rokasgrāmatai*

MAIJA JANKOVSKA

biedrība "Kurzemes NVO centrs" un nodibinājums "Demokrātijas fonds"

"Lai gan apkaimju kopienu kustība Daugavpilī uzsākusies salīdzinoši nesen, taču, pateicoties biedrības "Cita Daugavpils" un grāmatas autores Ingas Belousas centieniem, izdarīts ļoti daudz, lai šim procesam varētu pieiet pārdomāti un sistemātiski – no pirmās intereses raisīšanu par apkaimi, kurā dzīvo, beidzot ar aktīvu iesaistīšanos vietējās kopienas dzīvē.

Rokasgrāmatā apkopotie rīki ir radīti, balstoties Daugavpils pieredzē, taču ir pielāgojami arī citām vietām, turklāt noderēs gan tiem, kas ir vēl tikai ceļa sākumā un vēlas iekustināt savu apkaimi, gan arī raisīs idejas un pārdomas jau pieredzējušiem apkaimju aktīvistiem. Tajā piedāvāti gan praktiski, ikdienā viegli izmantojami padomi (piemēram, kā parūpēties, lai savas apkaimes čats nepārvēršas digitālā murgā), gan skaidrots, kāpēc aktīvas apkaimju kopienas ir nozīmīgas – padarot savu apkārtējo vidi mājīgāku, krāsaināku un arī drošāku."

ULDIS DŪMIŅŠ

Zemgales NVO Centra vadītājs

"Apkaimju biedrības pilsētās un novados šobrīd piedzīvo strauju izaugsmi, un šī rokasgrāmata ir tapusi īstajā brīdī. Tieši tagad ir vislielākā vajadzība pēc skaidra, praktiska un iedvesmojoša materiāla, uz kuru balstīties, veidojot apkaimju kustību ar motivētiem, aktīvi iesaistītiem cilvēkiem, stiprinot kopības sajūtu un lokālpatriotismu. Šī rokasgrāmata kalpos ne tikai kā drošs atspēriena punkts tiem, kuri apkaimes darbu uzsāk pirmo reizi, bet arī kā vērtīgs resurss jau pieredzējušām apkaimju nevalstiskajām organizācijām — lai pārdomātu, ko vēl varam darīt vairāk, drosmīgāk un mērķtiecīgāk, un kā jaunas idejas ieviest praksē.

Ikdienā dzīvoju un strādāju Jelgavā, un 2025. gadā Zemgales NVO Centrs proaktīvi iesaistījās Jelgavas apkaimju veidošanā. Tas ir nozīmīgs jauns attīstības posms vietējai pilsoniskajai sabiedrībai, jo apkaimes sniedz iespēju iesaistīties arī tiem cilvēkiem, kuri līdz šim nav bijuši aktīvi pilsoniskās sabiedrības procesos. Tieši šeit dzimst piederība, līdzatbildība un uzticēšanās. Lai izdodas kustināt apkaimes un stiprināt cilvēku līdzdalību! Lai mūsu sabiedrība Jelgavā, Daugavpilī, Rēzeknē, Kolkā un citviet Latvijā kļūst saliedētāka, drošāka un noturīgāka."

SANDRA FELDMANE

Latvijas Pilsoniskās alianses kopienu koordinatore, Čiekurkalna kopienas aktīviste

"Ne vien Daugavpils apkaimēs, arī daudzās citās Latvijas vietās "snauž" kopienu vēl neapjaustais spēks – spēja uzlabot vietējo vidi, pašu aktīvo iedzīvotāju rokām radīt vietējos kultūras notikumus, iekļaut aktivitātēs tādas iedzīvotāju grupas, kuras jūtas mazāk vienlīdzīgas – gan zemāku ieņēmumu, gan vecuma un veselības stāvokļa, gan atšķirīgas etniskās izcelsmes dēļ.

Vietējās apkaimju iedzīvotāju kopienas klasiski mēdz aktivizēties divos veidos – kad trūkst vides infrastruktūras un pakalpojumu vai kad pāris aktīvu cilvēku vēlas stiprināt savas dzīvesvietas identitāti un piederības sajūtu caur vietējiem kultūras pasākumiem. Vai tā būtu pavasara talka apkaimē ar kopīgu zupas vārīšanu, vai izzinoša pastaiga ar stāstījumu par kopīgo apkaimi, vai jauna afišu dēļa uzstādīšana, vai kopīga apkaimes Ziemassvētku egles izrotāšana – šis viss aicina kopā kaimiņus un dod iespēju katram pielikt roku pie savas apkaimes veidošanas par iespējami labāko vietu, kur dzīvot.

Biedrība Cita Daugavpils salīdzinoši īsā laikā ir izstrādājusi vērtīgu instrumentu kopumu apkaimju kopienu aktivizēšanai. Daugavpils pašvaldībai ir ļoti veicies ar aktīvistiem, kuri nodarbojas ar apkaimju kopienu jautājumiem – jo vairāk tādu būs, jo stiprāka veidosies iedzīvotāju piederības sajūta savai pilsētai.

Novēlu, lai ar šo rokasgrāmatu izdodas uzrunāt un ieinteresēt tos Daugavpils apkaimju aktīvos cilvēkus, kuri lepojas ar savu dzīvesvietu un vēlas veidot un stiprināt savas apkaimes kopienu. Jo saliedētākas būs vietējās kopienas, jo lielāka būs sabiedrības uzticēšanās līdzcilvēkiem dzīvesvietā, pašvaldībā un valstī – spēja uzticēties ir tiešā veidā saistīta ar izaicinājumiem, kas skar drošību un noturību."

JUSTĪNE RUSAKOVA

Liepāja 2027 sabiedrības līdzdalības projektu vadītāja

"Esmu ārkārtīgi pateicīga, ka man ir bijusi iespēja ielūkoties biedrības Cita Daugavpils darbībā un iedvesmoties no veiksmēm un pieredzes. Rokasgrāmatā apkopoti praktiski un jau pārbaudīti rīki apkaimju kopienu veidošanā. Milzīga pievienotā vērtībā ir to iespējamā pārnesē darbā ar kopienām arī citos valsts reģionos. Tā sniedz ieskatu ne tikai veidos, kā var aktivizēt apkaimens kopienas, bet arī tajā, kādi ieguvumi no tā ir tieši apkaimei un arī pašvaldībai. Manuprāt, būtiski, ka tiek izcelta arī sadarbība ar pašvaldību un tās nepieciešamais atbalsts, lai kopienas cilvēku balsis tiktu sadzirdētas un iniciatīvas īstenotas. Īpaši nozīmīgi šis ir tieši tāpēc, ka arvien biežāk atbalsts tieši no pašvaldības ir taustāms un sasniedzams ikvienai personai, kopienai un apkaimei.

Ceļā uz Liepājas kā Eiropas Kultūras galvaspilsētas gadu sabiedrības līdzdiesaiste ir viens no stūrakmeņiem, kas prasa sistemātisku darbu un kas ciešā sadarbībā ar pašvaldību kļūst pēctecīgs. Rokasgrāmatā apkopotās metodes, ieteikumi un secinājumi ir lielisks rīks, ko izmantot, lai plānoto sasniegtu ar pēc iespējas vērtīgiem rezultātiem.

Pats būtiskākais – šīs rokasgrāmatas centrā ir cilvēks, cilvēks, kas dzīvo Latvijā, konkrētā pilsētā un apkaimē. Tieši cilvēkcentrētā pieeja, manuprāt, ir pats būtiskākais. Aicinu katru, kas kaut reizi ir domājis par apkaimes iedzīvotāju kopienas veidošanu, ielūkoties šajā rokasgrāmatā un smelties iedvesmu rīcībai!"

ELĪNA PASTARE

biedrība "Nezināmā Rēzekne"

"Bieži vien, runājot par darbu ar vietējām kopienām, rodas divi galvenie jautājumi: "Kāpēc to darīt?" un "Ar ko gan sākt?". Konkrētā rokasgrāmata dod iespēju pašiem atbildēt uz abiem šiem jautājumiem. Tās nav sarežģītā valodā sastādītas vadlīnijas, kas samulsina un liek justies bezspēcīgam neskaitāmu bezpersonisku lapu priekšā. Materiāls sniedz strukturētus un praktiskus soļus, kā iedzīvotājiem iepazīt savu apkaimi, veidot kopienu un aktivizēt līdzdalību.

Un, lai gan kā piemēru redzam Daugavpili, jau šobrīd varam vērot, kā rokasgrāmatā minētās metodes tiek ieviestas un darbojas gan Rēzeknē, gan citviet Latgalē un Latvijā.

Rokasgrāmata palīdz saprast, kāpēc iesaiste ir būtiska, kā pārvarēt iedzīvotāju pasivitāti un kādi ieguvumi rodas gan pašiem iedzīvotājiem, gan pilsētai kopumā. Ar to vērtīgi iepazīties ne tikai tiem, kuri tikai plāno darbu ar aktīvām kopienām, bet arī tiem, kuri ar kopienām jau darbojas. Jo, kā ikvienam no mums, arī viņiem reizi pa reizei ir nepieciešams atgādinājums, ka tikai dažādu līmeņu kopienas dalībnieku iesaiste veicina labbūtību un veido saliedētāku, sadarbībā balstītu pilsētvidi."

MĀRIS JANSONS

Rīgas Apkaimju alianse

Foto: Guntis Ščerbinskis/tv3.lv

"Apkaimju kustība ir pilsoniskās sabiedrības izpausmes forma, kas koncentrējas uz lokālajiem uzlabojumiem un kopienu. Šī rokasgrāmata palīdz labāk saprast, kas ir apkaimju kustība. Skaidrāka izpratne par to dod lielāku vērtības sajūtu darītājiem, kā arī palīdz vieglāk iesaistīt kaimiņus savā kopienā.

Apkaimju kustība jau sen bija pelnījusi šādu rokasgrāmatu. Sirsnīga pateicība un atzinība Daugavpils aktīvistiem par šīs rokasgrāmatas izveidi. Man nav ne mazāko šaubu, ka tā tiks izmantota Rīgā un citās Latvijas pilsētās."

IEVADS

Apkaimju kustība Daugavpilī ir uzsākusies nesen, taču biedrība Cita Daugavpils, kam viena no darbības jomām ir apkaimju kustības veidošana un apkaimju kopienu stiprināšana (biedrības kapacitātes apkopojumu skatīt 3.pielikumā), ir izveidojusi bagātīgu apkaimju izzināšanas rīku un atziņu krājumu. To apkopojām šajā rokasgrāmatā, lai ieraudzītu visu paveikto vienkopus un lai varētu ar šo veikumu sekmīgāk dalīties ar tiem, kuri interesējas par apkaimēm.

***Šīs rokasgrāmatas mērķis** ir aktivizēt Daugavpils pilsētas apkaimju kopienu kustību.*

Taču kā iedvesmas avots šī rokasgrāmata var būt ikvienam.

Rokasgrāmatas lietotāji:

- ***Biedrības Cita Daugavpils kopiena***, jo Daugavpilī veidojam pilsētas apkaimju kustību;
- ***Daugavpils pilsētas apkaimju kopienu pārstāvji: līderi, koordinatori, aktīvisti, apkaimju biedrību vadītāji***, jo esam apkaimju iedzīvotāju uzticības personas un aktivizējam Daugavpils iedzīvotājus, pilsētā veidojot apkaimju iedzīvotāju kopienas;
- ***sadarbības partneri no drošumspējas un krīzes noturības jomas***, jo civilajā aizsardzībā kā efektīvu pilsētas apkaimju iedzīvotāju sasniegšanas kanālu ir jāizmanto pilsētas apkaimju kopienu pārstāvji;
- ***Daugavpils iedzīvotāji***, jo dzīvojam kādā no pilsētas apkaimēm un vēlamies līdzdarboties, lai ikdienas dzīves telpa dzīvesvietas apkaimē kļūst kvalitatīvāka, drošāka un patīkamāka;
- ***Daugavpils valstspilsētas pašvaldības pārstāvji***, jo ir vērts ciešāk sadarboties ar pilsētas apkaimju aktīvistiem un lepoties ar mūsu pilsētas apkaimju kopienu pieredzi, ko novērtē citās pilsētās;
- ***citu Latvijas pilsētu, īpaši valstspilsētu, apkaimju kopienu vadītāji, koordinatori, aktivisti, interesenti un iedzīvotāji***, jo rokasgrāmatā aprakstītās idejas un pieredzi var attiecināt un pielāgot savām pilsētām un to apkaimēm;
- ***pilsoniskās sabiedrības organizāciju pārstāvji***, kas darbojas apkaimju kopienu stiprināšanas jomā, jo rokasgrāmatā ir aprakstīta Daugavpils apkaimju kopienu veidošanas pieredze, ko var izmantot kā piemēru citās pilsētās;
- ***citu Latvijas pilsētu pašvaldību pārstāvji***, jo rokasgrāmatā ir atrodamas iedvesmojošas idejas, ko var pielāgot savām pilsētām;
- ***izglītības jomas pārstāvji***, jo rokasgrāmata ir izmantojama kā praktisks mācību līdzeklis par pilsonisko līdzdalību.

Rokasgrāmatas praktiskie uzdevumi:

- **palielināt informētību** par Daugavpils apkaimēm, to resursiem un vajadzībām, par apkaimju kopienām un apkaimju kustību Daugavpilī;
- **palielināt izpratni** par Daugavpils apkaimju kopienu lomu drošumspējas un noturības stiprināšanā Latvijas Austrumu pierobežas reģionā;
- **apkopot un dalīties** ar praktiskiem rīkiem, kas jau tiek izmantoti Daugavpils apkaimju kopienu veidošanā un stiprināšanā.

Kā būtu, ja arī tavā apkaimē veidotos ***IEDZĪVOTĀJU KOPIENA?***

Kā iekustināt un stiprināt jau izveidotu, bet ne visai aktīvu apkaimes kopienu? Iespējams tu pats varētu būt viens no tiem, kas uzsāk apkaimes kopienas izveidi vai stiprina jau esošo kopienu? Kuri no tavas apkaimes varētu būt tie, ar ko to visu darīt kopā?

Apkaimju kopienu veidošanās nenotiek pati no sevis. Tas ir lēns process, kurā ir jāiegulda laiks un enerģija. Apkaimju kopienu veidošanos parasti iekustina viens vai daži aktīvisti, un tie var būt ikviens no mums!

Ceram, ka rokasgrāmata būs dzīvotspējīga un apkaimju entuziasti gūs iedvesmojošu informāciju, kas būs noderīga savas apkaimes kopienas veidošanā un aktivizēšanā.

KĀ AKTIVIZĒJAM DAUGAVPILS APKAIMJU KOPIENAS

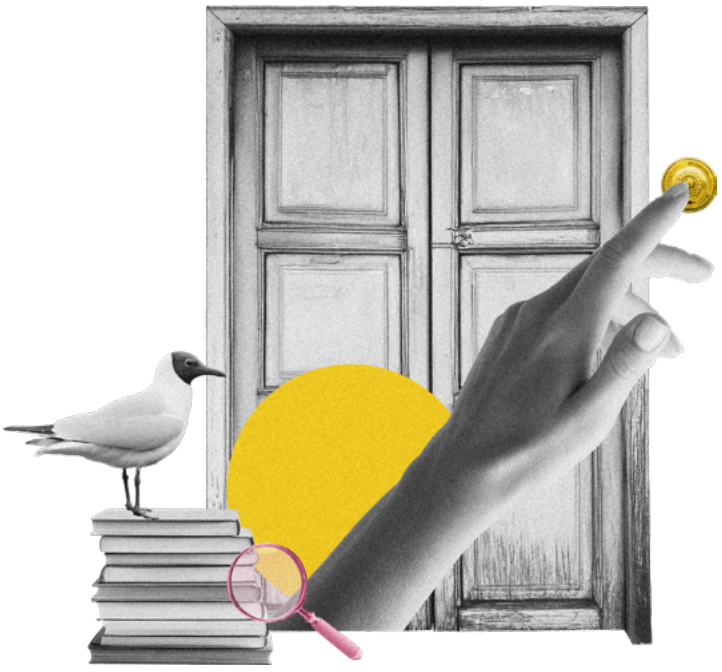
Kā jūtamies savā apkaimē, tā jūtamies arī pilsētā. Piederība savai dzīvesvietai ietekmē mūsu līdzdalību pasākumos un procesos, kas apkaimi padara par kvalitatīvāku, drošāku un patīkamāku ikdienas dzīves telpu.

Apkaimes kopienām ir būtiska loma labas dzīves veidošanā. Arvien lielāks kļūst to iedzīvotāju skaits, kam aktīva kopiena ir viens no svarīgākajiem iemesliem, kāpēc izvēlas dzīvot konkrētajā apkaimē.

Apkaimes kopiena ir apkaimes iedzīvotāji, kurus apvieno kopīga vietas sajūta un identitāte, attiecību veidošana ar kaimiņiem un vidi, kā arī vēlme justies savā apkaimē kā mājās. Tur, kur ir izveidojušās un aktīvi darbojas apkaimes iedzīvotāju kopienas, var ātrāk uzzināt un dalīties ar citiem svarīgā informācijā. Tur apkaimes balss kopīgu problēmu risināšanā ir spēcīgāka, un kaimiņu būšana – pozitīvāka.

Līdzdalība apkaimju kustībā ir iedzīvotāju iesaistīšanās savas ikdienas dzīves telpas uzlabošanā. Tās var būt dažādas sociālās, kultūras, veselības aprūpes, ekonomiskās, infrastruktūras pieejamības un dabas resursu saglabāšanas iniciatīvas. Apkaimju kopienu kustība ir svarīga vietējās demokrātijas sastāvdaļa pilsētā. Tā palīdz risināt gan ikdienas problēmas, gan neplānotas kritiskas situācijas.

Taču apkaimju kopienu veidošanās nav ne pašsaprotama, ne ātra. To apzinoties, aicinām šo laikietilpīgo procesu uzsākt ar savas apkaimes izzināšanu, jo informācija par pilsētas apkaimes unikālo vēsturi, infrastruktūru, cilvēkiem, procesiem, resursiem un vajadzībām rosina interesi, un interese var virzīt uz iesaistīšanos un pastāvīgu līdzdalību savas apkaimes iedzīvotāju kopienas veidošanā.

SAVAS APKAIMES IZZINĀŠANA

Biedrībā Cita Daugavpils esam izveidojuši vairākus rīkus savas apkaimes izzināšanai Daugavpilī. Šos rīkus var izmantot vienatnē, pāros, mazās vai lielās grupās. Tie iesaista aizraujošā ceļojumā, kas paver pavisam atšķirīgu – kopienā balstītu skatu uz Daugavpils apkaimēm. "Apkaimes esam mēs!" – ir svarīgākā atziņa, ko vēlamies pavēstīt visiem, kas piedalās šajā Daugavpils apkaimju izzināšanas ceļojumā.

1. Identificēšanās ar savu Daugavpils apkaimi

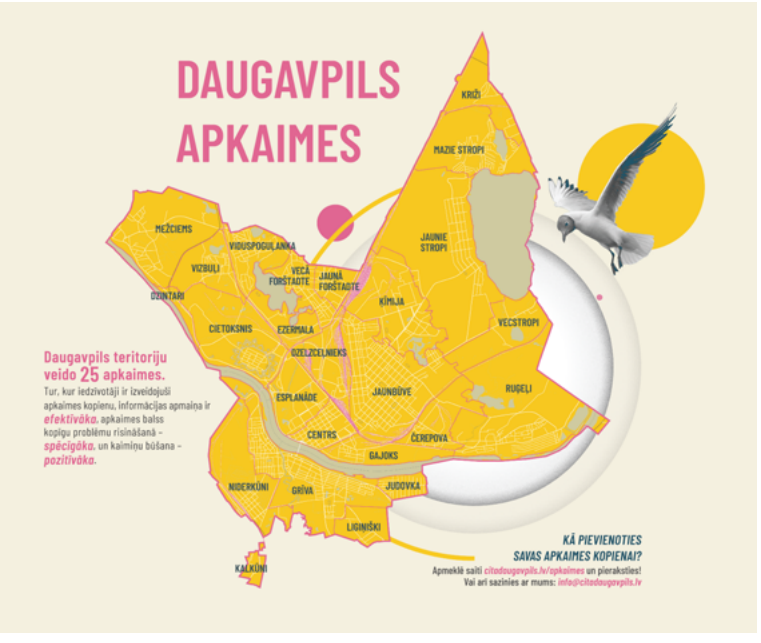
Izmantojot Daugavpils apkaimju baneri, aicinām ar uzlīmi atzīmēt savu dzīvesvietas apkaimi.

Cits variants detalizētākai identifikācijai ar Daugavpils apkaimēm ir ar zilas krāsas uzlīmi atzīmēt savu dzīvesvietas apkaimi, ar sarkanas krāsas uzlīmi – savu darbavietas apkaimi, un ar zaļas krāsas uzlīmi – atzīmēt apkaimi, kas ir visvairāk iecienīta atpūtai.

2. Daugavpils apkaimju kartes izzināšana

Daugavpils pilsētas teritoriju veido 25 apkaimes, no kurām 20 atrodas Daugavas labajā krastā un piecas apkaimes – kreisajā krastā. Apkaimju kartes puzles likšana pārbauda zināšanas par Daugavpils pilsētas apkaimju ģeogrāfiju un palīdz uzzināt apkaimju skaitu un izvietojumu pilsētā.

25 apkaimes, 25 puzles gabali, katrai apkaimei – viens. Vai zini katras apkaimes atrašanās vietu pilsētā? Cik ātri vari salikt pilsētas karti?

3. Daugavpils apkaimju faktu izzināšana

Apkaimju faktu kartītes "Par Daugavpili caur tās apkaimēm" palīdz iepazīt un izzināt Daugavpils pilsētas apkaimju vēsturi, ģeogrāfiju, kultūru, bioloģiju un infrastruktūru.

Komplektā ir 50 kartītes. Katras kartītes viena puse ir iekrāsota zilā, otra – rozā krāsā. Uz zilās puses ir jautājums par Daugavpils apkaimēm un atbilžu varianti, bet uz rozā – pareizais atbildes variants ar detalizētu skaidrojumu.

Jautājumus var uzdot pats sev: izvelc vienu kartīti, izlasi jautājumu, izvēlies to atbilžu variantu, kas šķiet pareizais, un kartītes otrā pusē pārbaudi savas zināšanas, noskaidrojot kartīšu veidotāju piedāvāto pareizo atbildi.

Ja spēlē ir vairāki dalībnieki, vienu var izvēlēties par vadītāju, kas citiem uzdos jautājumus, aicinot atbildēt individuāli vai grupās. Šis spēles variants dos iespēju arī draudzīgai sacensībai par lielāko pareizo atbilžu skaitu. Taču patiesā aizrautība ir nevis sacensībā un uzvarā, bet gan iespējā izzināt savu pilsētu.

4. Daugavpils apkaimju taka

Spēles laukumu esam izveidojuši kā taku ar startu un 25 secīgiem takas posmiem, kuru skaits atbilst Daugavpils apkaimju skaitam. Spēlēšanai papildu ir vajadzīgas spēles figūras, viena katram spēlētājam. Spēlētāju skaits ir atkarīgs no tā, cik dalībniekiem ir ērti izmantot kopīgo spēles laukumu.

Šo galda spēli var spēlēt:

- kopā ar apkaimju faktu kartīšu spēli "Par Daugavpili caur tās apkaimēm";
- kā atsevišķu spēli, kas aicina nosaukt Daugavpils apkaimes, tās sarindot secībā pēc lieluma, iedzīvotāju skaita un citiem rādītājiem;
- izdomājot savus spēlēšanas veidus un noteikumus, pielāgojot tos apkaimju vai cita pasākuma saturam.
- Ja šo galda spēli spēlē kopā ar apkaimju faktu kartīšu spēli, spēles pamatideja ir pa apkaimju taku virzīties uz priekšu, pārvietojot spēles figūras. Ja atbilde uz apkaimju jautājumu ir pareiza, spēles dalībnieks pārvieto savu spēles figūru pa vienu laukumu uz priekšu, ja ne, – paliek uz vietas. Spēlētājs, kurš pirmais sasniedz 25. laukumu, ir uzvarētājs.

5. *Daugavpils apkaimju resursu un vajadzību kartēšana*

Daugavpils apkaimju karšu komplekts "Manas apkaimes resursi un vajadzības" piedāvā darbošanos ar savas apkaimes karti – tajā iezīmēt un ierakstīt to, kas apkaimē ir:

1. unikāls,
2. skaists un labs,
3. jāmaina,
4. pietrūkst,
5. kādu vēlas redzēt apkaimi pēc 10 gadiem,
6. kāda varētu būt apkaimes krāsa un simbols.

Apkaimju pārstāvjus parasti aicinām izvēlēties, iezīmēt un ierakstīt kartē vienu no šiem sešiem variantiem.

Apkaimes topogrāfiskā karte, ko lielākā daļa pilsētnieku no citām apkaimēm redz pirmo reizi, aktivizē apkaimju iedzīvotāju entuziasmu un pārliecību par apkaimes īpašajiem stāstiem un ikdienas problēmām. Iedzīvotāju pieredzes stāstos var apjaust, ka pilsētas apkaimes ir ne tikai teritorijas. Katra apkaime dzīvestelpa, ko veido cilvēki, viņu spilgtākās atmiņas, pieredze un cerīgas nākotnes skatījums.

Apkaimju karšu komplekts ir arī pētniecisks rīks, jo:

- apkaimju resursu kartēšana palīdz izprast Daugavpils iedzīvotāju viedokli par apkaimēm;
- pilsētnieka ikdienas dzīves telpas racionalizēšana ļauj izvērtēt apkaimes resursus pēc tā, cik saprātīga, lietderīga un apkaimes iedzīvotājiem izdevīga ir to izmantošana;
- apkaimju resursu kartēšanu attiecinām uz sociālajā antropoloģijā balstītu dizaina metodi, kam pamatā ir apkaimju iedzīvotāju iesaistīšana ikdienas dzīves telpas resursu izvērtēšanā;
- tas dod nepastarpinātu informāciju, ko apkopojam un izmantosim apkaimju resursu aprakstīšanai un ieteikumu veidošanai pašvaldībai.

6. Apkaimju labbūtības bingo

Apkaimju labbūtība jeb 'laba būšana savā apkaimē' ir iedzīvotāju apmierinātība ar ikdienas dzīves emocionālajiem, sociālajiem, kultūras, ekonomiskajiem, infrastruktūras un vides apstākļiem, arī cerības par apkaimes nākotni. Iedzīvotāju viedoklis par apkaimju labbūtību palīdz izprast, kas ikdienas dzīvē ir būtisks un pieejams, lai apkaimes kopiena varētu veidoties un pilnveidoties.

Apkaimju labbūtības rīks balstās uz apkaimju kopienām būtisku 24 lietu uzskaitījumu. Šim rīkam ir vairāki pielietojuma veidi.

Atbildes meklēšana uz jautājumu: "Cik kopienai svarīgas lietas ir Tavā apkaimē?" –

- paplašina izpratni par to, kāda ir sociālā, komunikatīvā, kopīgi veidotā un kopīgiem mērķiem izmantojamā svarīgākā vietējā infrastruktūra, kas apkaimes kopienai palīdz veidoties un attīstīties;
- dod iespēju izvērtēt apkaimes kopienai būtisko apstākļu nodrošinājumu un lietu pieejamību, kā arī salīdzināt situāciju savā un citās apkaimēs.

7. Daugavpils apkaimes bērnu redzējumā un pieredzē

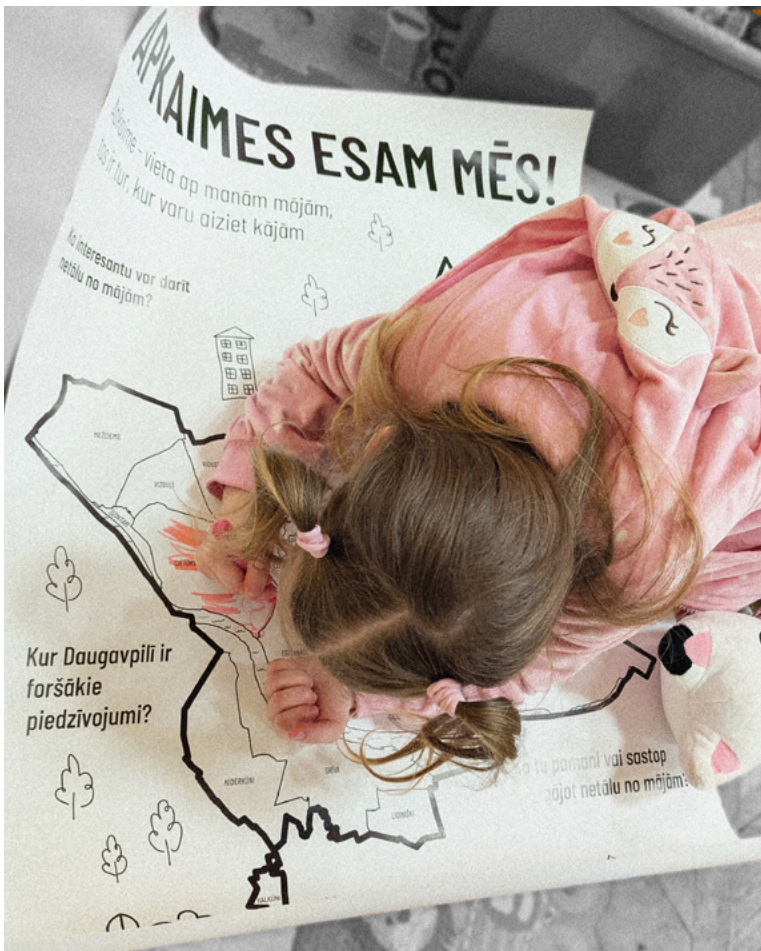
Izzināt apkaimes kopā ar bērniem ir aizraujoši. Lai bērniem būtu saprotamāk, kas ir apkaime, var izmantot skaitāmpantiņu:

"Apkaime – vieta ap manām mājām,
Tas ir tur, kur varu aiziet kājām."

Apkaimju kartes iepazīšanai aicinām bērnus iezīmēt atbildes uz dažādiem jautājumiem:

- Kurā apkaimē tu dzīvo?
- Kur tev patīk pastaigāties?
- Ko interesantu var darīt netālu no mājām?
- Kur var atrast brīnumus?
- Kur apkaimē ir jaukākie piedzīvojumi?
- Ko tu pamani vai sastopi, staigājot netālu no mājām?
- Kādus dzīvniekus var sastapt pastaigās?

Izlasīt šos jautājumus var palīdzēt pieaugušais vai arī lielākie bērni, kas jau prot lasīt.

8. Apkaimju kopienu nākotnes vīzija

Mēs kā apkaimju pārstāvji esam dažādi. Un atšķirīga ir arī mūsu dzīvošanas pieredze aktīvās, pašorganizējošās apkaimju kopienās. Citiem tā ir bagātīga un iedvesmojoša, kuras laikā ir pierdzēta apkaimes kopienas iekļaujošā attieksme, interese par jaunienācēju, iesaistīšana kopienas aktivitātēs un atbalsta sniegšana vajadzības brīdī. Šī pozitīvā pieredze nereti ir kā motivators, kas pavirza uz līdzīgas pieredzes meklēšanu un veidošanu. Taču daudziem, kas šo rokasgrāmatu lasa, pieredzes iekļauties aktīvā apkaimes kopienā nav, līdz ar to nav vienkārši iztēloties, *kādus praktiskus ieguvumus varam sagaidīt*, pievienojoties vai kopā ar citiem apkaimju kopienu entuziastiem izveidojot savas apkaimes kopienu.

Lai mēs visi būtu uz kopīga viļņa, piedāvājam vienu variantu, *kāda varētu būt viena apkaimes kopienas diena pēc pieciem gadiem*. Apkaimes kopienas nākotnes vīzijas teksts ir nosacīti sadalīts daļās, katra no daļām iezīmē nedaudz atšķirīgu kopienas darbības jomu un katras nobeigumā ir viens vai vairāki jautājumi. Tos iekļāvām vīzijā, lai dotu iespēju katram, kas šo vīziju klausās vai lasa, veidot savas personīgās asociācijas un meklēt savas atbildes par apkaimju kopienu nākotni. Pēc vīzijas noklausīšanās šie jautājumi var noderēt arī kopīgām sarunām par apkaimju kopienām tuvākā vai tālākā nākotnē.

Apraksts, ko nolasīšu, ir iespējamā nākotne.

Šis redzējums nav pilnībā patiess, tas ir tikai viens no bezgalīgajiem iespējamiem un neparedzamiem variantiem.

Ne visiem mums šim skatījumam ir jāpiekrīt, ne visi ar to būs apmierināti – un tas ir pieņemami.

Šī ir vīzija balstās uz iedzīvotāju cerībām par to, kādu tie vēlētos redzēt savu pilsētu un reģionu. Lai arī realitāte var būt arī atšķirīga, mēs katrs un visi kopā varam līdzdarboties jauna nākotnes skatījuma izveidē un ieviešanā.

Atrodiet ērtu un patīkamu pozu. Jūs varat atlaisties krēslā un brīvi apsēsties.

Iekārtojieties un atrodiet komfortablu pozu.

Aizveriet acis, ja vēlaties un ja tā ir ērtāk.

Sajūtiet, kur jūsu kājas saskarās ar grīdu. Atdodiet savu svaru grīdai, sajūtiet, kā grīda jūs tur.

Ievelciet pāris dziļas ieelpas. Ar katru izelpu atodiet vairāk svaru grīdai. Ar katru ieelpu ievelciet mierīgu gaisu savā ķermenī.

Pievērsiet uzmanību savai galvai. Atbrīvojiet žokli, sejas muskuļus, acis, muti, sajūtiet, ka jūsu seja atbrīvojas un paliek mierīga.

Ar katru elpu atbrīvojiet arī plecus un citas vietas, kur savā ķermenī jūtat saspringumu.

Jūs jūtaties mierīgi un labi. Šobrīd nav nekā, kas jums būtu jāpaveic, nekas par ko būtu jāsacenšas. Viss jau ir sasniegts, visiem viss pietiek – visiem ir laba dzīve.

Ir 2030.gads. Šodien ir ... (te var ielikt datumu, kas sakrīt ar tā pasākuma datumu, kurā šī vīzija tiek izmantota), un šo dienu atzīmē kā **Latvijas apkaimju kopienu dienu**, jo, pateicoties tieši apkaimju kopienu aktivitātei lielākās un mazākās pilsētās ir ievērojami uzlabojusies sociālā dzīve, iedzīvotāju labizjūta un piederība dzīvesvietai, un pat jauniešu atgriešanās savā dzimtajā pilsētā un reemigrācija. Ir izrādījies, ka apkaimju kopienas ir veiksmīgākais vispusīgas un ilgtspējīgas attīstības virzītājs.

Šajā svētku dienā, tu pamodies savā gultā savā pilsētā un domā: kā es šo dienu varētu nosvinēt?

Lēnām, tu izkāp no gultas un atver logu, lai ieelpotu svaigu gaisu.

Tu paskaties ārā pa logu. Ko tu tur redzi? Ko tu dzirdi?

Apkaime tās iedzīvotājiem

Tu izej no mājas un ej uz savas apkaimes centru, lai pievienotos apkaimju kopienu dienas svinēšanai.

Tava apkaime izskatās citādi nekā 5 gadus atpakaļ.

Tajā ir daudz vairāk sabiedriskās telpas, kas ir atbrīvotas un pielāgotas apkaimes iedzīvotāju aktivitātēm. Galvenā iela ir atbrīvota no motorizētā transporta, tā ir droša lēnām pastaigām un braucieniem ar velosipēdu. Bērni spēlējas rotaļu laukumos un iesaistās dažādās atrakcijās. Ejot tu ieraugi dažādus ielu mākslas darbus. Ielas malā aug kastaņas, kļavas, arī dažādi augļu koki. Tu pasmaidi, jo atceries, cik pievilcīga tava apkaime izskatās pavasarī, kas viss ir ziedos. Un cik priecīga ir māju iedzīvotāju darbošanās pie savām puķu dobēm un dārzu kastēm.

Tu uzdod sev jautājumu: Kas ir tās būtiskākās izmaiņas, kas apkaimi padara par patīkamu tās iedzīvotājiem?

Vienotība dažādībā

Un tu ieraugi savus kolēģus no citām pilsētām baudīt pilsētas apkaimju kopienu kultūru, ko te saprotam vārda plašākajā nozīmē. Kā procesus un pasākumus, kuros ir liela sabiedrības līdzdalība. Pilsētā ir labi jūtama latviskā kultūra. Taču arī citu etnisko grupu mantojums ieskanas un patīkamā veidā papildina pilsētas etniski daudzveidīgo seju.

Pilsētā ir jūtama savstarpējās cieņas kultūra un atvērtība jauniem dialogiem. Apkaimju kopienu pasākumos un objektos ir veiksmīgi sasaistīti tradicionāli un mūsdienīgi, konservatīvi un liberāli uzskati.

Apkaimju kopienu dienā tavā apkaimē ir vērojama dažādu grupu un kopienu sadarbība un iesaistīšanās pasākumos un norisēs. Tu to secini pēc dažādu valodas akcentu skanējuma un komunikācijas īpatnībām. Nevar nepamanīt, ka līdzdalībā un sadarbībā visiem vienādas iespējas.

Iedzīvotāju līdzdalība nav tikai piedalīšanās amatieru mākslas kolektīvos un radošajos pulciņos. Līdzdalībai arī ne vienmēr vajag svētkus un mākslu. Apkaimju iedzīvotāji ir iniciatori savam dzīvesveidam, interesēm un gaumei atbilstoša pasākumu piedāvājuma veidošanā: velosipēdu labošanas kafejnīcas, augu valsts produktu kulinārija. Visi pasākumi ir balstīti valstiskumā un demokrātiskās vērtībās. Apkaimju kopienu norisēs labprāt iesaistās iedzīvotāji ar īpašām un limitētām iespējām, jo pasākumos viņiem sniedz sociālo un emocionālo atbalstu.

Tu aizdomājies: Kā vajadzētu veidot un koordinēt apkaimes kopienu, lai ik uz soļa būtu jūtams gan vienotais, gan atšķirīgais?

Apkaimju attīstība līdzsvarotai pilsētas attīstībai

Pilsētā ir jūtams, ka attīstītas apkaimes ir attīstīta pilsēta. Pie tam, centrs un vēsturiskās apkaimes nav daudz vairāk attīstītas par citām. Apkaimes un to vēsture nav iedalīta prestižajās un nomaļajās. Ir redzams, ka apkaimes ir izgājušas no apburtā "te nekā nav" loka.

Katra apkaime ir kā kultūrvieta ar savu seju, savu īpašo mantojumu, saviem sasniegumiem un saviem sapņiem par to tālāku attīstību. Ir izzudis vārds 'mirkrorajoni', jo apkaimes ir personīgāks nosaukums. Tajās kaimiņi pazīst viens otru, nepaiet garām, sveicinās un veic kopīgus darbus labākai dzīvei apkaimē. Tu pasveicini arī savus kaimiņus, un redzi, ka tiem ir viesi no citām pilsētas apkaimēm.

Un tu atkal uzdod sev jautājumu: Kādi pasākumi var palīdzēt grupām un kopienām iesaistīties un savstarpēji sadarboties?

Vietrade un daba kā līdzvērtīgs pilsētas iedzīvotājs

Jaunu kultūrvietu atklāšana apkaimēs ir izmainījusi pilsētas tēlu. Tās paralēli tradicionālajām, ierastajām un visiem zināmajām stāsta par pilsētu mūsdienīgos formātos. Vēl nesen šķita, ko tad Daugavpils jaunu var pavēstīt? Taču jaunie stāsti sāka veidoties tad, kad pilsētas iedzīvotāji no ciemiņiem savā pilsētā kļuva par saimniekiem savā apkaimē.

Arī daba ir līdzvērtīgs pilsētas iemītnieks un nozīmīgs apkaimju kopienu pasākumu dalībnieks. Ir palielinājies zaļās teritorijas īpatsvars. Koku daudzums dod pavēni vasarā, aizsargā no vēja un putekļiem visu gadu, arī samazina karstumu, kas klimata pārmaiņu ietekmē ir vasarās kļuvis daudz lielāks.

Apkaimju kopienu pasākumi un procesi palīdz pilsētas iedzīvotājiem pielāgoties neparedzamām, negaidītām un straujām pārmaiņām, kas tagad ir notiek arvien biežāk. Kopienas veiksmīgi komunicē vides, sociālos un ekonomiskos izaicinājumus, un aicina savus kaimiņus iesaistīties risinājumu meklēšanā. Un ir daudz ieinteresētu pilsētnieku, kas līdzdarbojas. Kopienu aktīvisms ir palīdzējis apkaimēm atplaukt un padarījis dzīvi pilsētā noturīgāku strauji mainīgā pasaulē. Kopienu notikumi veido sabiedrības priekšstatus arī par atbildīgu patēriņu un bezatkritumu dzīvesveidu.

Pilsētas apkaimes ir kļuvušas par vietām, kurās ir aktuāls bezatkritumu dzīvesveids, ielu māksla un partizānu māksla. To iniciatori ir apkaimju iedzīvotāji, un šie darbi veiksmīgi izgaismo notiekošo, arī tos procesus, par kuriem ikdienā izvēlamies nedomāt. Tā palīdz pārvarēt modernisma pilsētas nepiemērotību cilvēciskam mērogam, kas ir viens no pilsētvides izaicinājumiem cilvēka labbūtībai un cieņpilnai dzīvei mūsdienās.

Tu atkal aizdomājies: Kādi vēl pasākumi var veicināt vietradi? Un kādos var atklāt dabu kā līdzvērtīgu pilsētas iedzīvotāju?

Jauniešu iniciatīvas un jaunieši kā starppaaudžu tilts

Kopienu dzīves veidošanā īpaši aktīvi ir jaunieši ar savām daudzveidīgajām iniciatīvām. Pateicoties tam var redzēt, ka līdzdalība apkaimju kopienu procesos un notikumos jauniešiem palīdz nojaukt barjeras un iekļauties, radīt savu pieredzi un veidot personīgo izaugsmi. Šīs līdzdalības rezultāts ir arī jauniešu karjeras izvēle – liela daļa no jauniešiem kopienu aktīvisma, komunikācijas, žurnālistikas un mākslas jomā ir saskatījuši savu profesionālo aicinājumu. Apkaimju ikdiena ir veiksmīgi sasaistīta ar jauniešu paaudzi un tagadnes interesēm. Jaunieši paši ir aktīvi plānotāji un darītāji, viņu idejām un darbiem ir līdzvērtīga vieta. Jaunieši pilsētā no pasīviem vērotājiem ir kļuvuši par aktīviem stāstu radītājiem un stāstītājiem. Līdz ar to Daugavpils ar saviem apkaimju pasākumiem, notikumiem un procesiem ir kļuvusi par pilsētu ar vilinošu dzīvesvietu, kas veicina jauniešu atgriešanos.

Un tu sevi pieķer pie pārdomām par to, kas būtu jādara, lai veicinātu jauniešu līdzdalību?

Diena tuvojas beigām. Ejot mājās, tu vēlreiz palūkojies apkārt un tev patīk tas, ko tu redzi.

Tu uzkavējies, lai parunātos ar kaimiņiem. Tu jūties patiešām iedvesmoti. Un tu ar prieku domā, kā pavadīsi vakaru.

Tu esi atkal mājās. Pirms gulēšanas, tev vēl ir daudz pārdomu.

Kā tava dzīve ir uzlabojusies, salīdzinot ar 2025. gadu? Kuras pozitīvās pārmaiņas tu gribētu vēl vairāk atbalstīt? Ja tev būtu jāsūta vēstule kādam atpakaļ uz 2025. gadu, kādu padomu tu dotu?

Tu liecies uz auss.

Tad lēnām tu sāc just savus pirkstus, pakustini savus kāju īkšķus. Tu sajūti savu ķermeni un atgriezies šajā telpā.

Tu sajūti savas rokas un kājas. Tad atver acis, ja tās bija ciet.

Ir 20xx.gada xx.xx, un tu satiec citus apkaimju pasākuma dalībniekus, lai pārdomātu, kas ir mainījies pēdējos 5 gados.

SAVAS APKAIMES IEDZĪVOTĀJU KOPIENAS VEIDOŠANA

Drošība būtiski ietekmē dzīves kvalitāti, īpaši pašreizējā laikā. Lai labi dzīvotu, ir svarīgi justies droši un iederīgi savā ikdienas dzīves telpā – dzīvesvietas apkaimē.

Piesaiste savai dzīvesvietai satuvina ar citiem apkaimes iedzīvotājiem, iekustina kopīgiem apkaimes uzlabošanas darbiem un stiprina un saliedē apkaimes kopienu. Pozitīvās sajūtas palielina dzīves kvalitāti un veido labas kaimiņattiecības.

Daugavpilī iedzīvotāju kopienas ir tikai dažās apkaimēs. Tur, kur tās ir, var ātrāk uzzināt un padalīties ar apkaimei svarīgu informāciju, apkaimes balss kopīgu problēmu risināšanā ir spēcīgāka, un kaimiņu attiecības – pozitīvākas.

Kā zināt, vai apkaimes iedzīvotājiem ir sava kopiena?

- Ir izveidoti savi saziņas kanāli – WhatsApp vai Telegram čata grupas, Facebook grupas u.c.;
- Daudzi apkaimes iedzīvotāji ir pazīstami un sveicinās;
- Notiek kopīgas apkaimes iedzīvotāju tikšanās;
- Tiek organizēti citi apkaimes pasākumi, tai skaitā tikšanās ar pašvaldības departamentu pārstāvjiem.

Kā iekustināt un aktivizēt savu apkaimes kopienu?

Apkaimes iedzīvotāju kopienas nerodas pašas no sevis. Tām ir jāpalīdz izveidoties, un to darbība ir nedaudz jāpieskata un jāvirza. Kopienu sākums parasti ir dažu apkaimes iedzīvotāju iniciatīva, kas sākumā ir mazskaitlīga. Taču par to aktīvi informējot apkaimes iedzīvotājus, pēc kāda laika tā kļūst lielāka un ietekmīgāka.

Lai arī apkaimju kopienu veidošanās katrā vietā notiek atšķirīgi, dažas iniciatīvas var krietni palīdzēt izveidot un uzturēt apkaimes kopienu: **regulāra informācijas apmaiņa**, izveidojot apkaimes iedzīvotāju saziņas grupu jeb čatu (tērzētavu) kādā no visbiežāk izmantotajām lietotnēm (WhatsApp, Telegram un tml.), izmantojot informācijas stendus, kā arī rīkojot **regulāras apkaimes iedzīvotāju klātienes tikšanās.**

Ieteikumi apkaimes čata grupas izveidei un administrēšanai

1. Čata grupas **administrēšanu uzņemties kopā ar kādu no savas apkaimes** un sadalīt svarīgākos pienākumus:
    - dalībnieku pievienošanu čata grupai ieteicams uzņemties vienai personai;
    - citam – uzņemties uzmanības pievēršanu konstruktīvai saziņai čatā. Nepieklājīgas komunikācijas gadījumā rakstīt tās autoriem personīgu ziņu un draudzīgi atgādināt, ka kopienas saliedēšanā ir svarīgi neapvainot citus un komunicēt pieklājīgi.
    - vēl kādam vai abiem kopā – regulāri rūpēties par apkaimes iedzīvotājiem saistošas informācijas publicēšanu. Tā var būt dažāda: izklaide, izziņoši pasākumi, viedokļi, apkaimes jaunumi, aptaujas par tikšanās datumu un laiku, idejas par tikšanās darba kārtību, u.c. Iesākumā var būt, ka ierakstus čatā visbiežāk veic čata grupas administratori. Taču ar laiku apkaimes kopienas pārstāvji iedrošinās un kļūst aktīvāki.
2. **Čata grupas nosaukumā** ierakstīt apkaimes nosaukumu un vārdu 'kopiena' – piem., Centra apkaimes kopiena. To uzsverot, netieši norādām, ka čata grupas mērķis ir veidot un saliedēt apkaimes kopienu.
3. **Čata grupas aprakstu** var izmantot kā vietu, kur ierakstīt kopā ar apkaimes pārstāvjiem izveidotos čata lietošanas noteikumus (piem., pēc plkst. xx čatā ziņas nerakstīt, čatā komunicēt pieklājīgi) un arī ievietot saiti uz izveidoto koprades mapi, kurā ir ievietoti apkaimes kopienai svarīgi dokumenti un cita informācija.
4. Čata grupai **pievienot dalībniekus ar vārdu un uzvārdu.** Ja nav zināms vārds vai uzvārds, to pajautāt topošajam čata dalībniekam, paskaidrojot, ka tas ir vajadzīgs, lai viņu iekļautu kontaktpersonu sarakstā savā telefonā. Uzticības veidošanai ieteicams padalīties ar savu vārdu un uzvārdu.
5. **Piekrišanas saņemšana** – pirms pievienošanas čatam pajautāt, vai neiebilst, ka tiks pievienots apkaimes čatam. Šis īsais apstiprinājums ļaus izvairīties no aizrādījuma, ka čatā cilvēks ir pievienots nesaskaņojot. Saņemot piekrišanu, var pievērst uzmanību arī tam, pēc cik ilga laika atbild, kādā diennakts laikā atbild un kādā valodā atbild. Šī informācija dos netiešas norādes par to, ko sagaidīt no saziņas.
6. Čata administratoriem censties **komunicēt valsts valodā, bet neiebilst komunikācijai citās valodās**. Valodas izvēli var neuzsvērt, taču tai ir jāpievērš uzmanība.
7. Regulāri aicināt čata dalībniekus dalīties ar **apkaimē dzīvojošu paziņu kontaktiem**, kurus aicināt pievienoties čatam. To labāk var darīt nevis kopīgajā čatā, bet gan individuāli vai arī klātienes tikšanās reizēs.

Pašreiz Daugavpilī darbojas divas kopīgās apkaimju aktīvistu WhatsApp grupas **"Daugavpils apkaimes"** un Daugavas kreisā krasta apkaimju WhatsApp grupa **"Judovka, Grīva, Niderkūni, Kalkūni, Liginišķi"**, kam var pievienoties, rakstot uz rakstot uz biedrības e-pastu: *info@citadaugavpils.lv*.

Apkaimes iedzīvotāju klātienes tikšanos organizēšana

1. Tikšanās ir svarīgi organizēt **apkaimē esošā un vairākumam pieejamā vietā** – kafejnīcā, bibliotēkā, izglītības iestādē u.c., tās izvēli saskaņojot ar apkaimes kopienas pārstāvjiem.
2. Izziņot laicīgi un parūpēties, lai informācija sasniegtu arī tos, kas nav apkaimes čata grupā, piemēram, izvietojot informāciju **uz apkaimē esošiem ziņojumu vai iestāžu informācijas stendiem**, to pirms tam saskaņojot ar informācijas stendu īpašniekiem.
3. Katru tikšanos sākt ar **iepazīšanās apli**, jo tie, kas ieradīsies, visticamāk būs apkaimes kopienas kodols. Tikšanās dalībnieku dzīvesvietu pārskatam var izmantot biedrības izveidotās Daugavpils pilsētas apkaimju kartes, izvēloties attiecīgās apkaimes karti, un uz tās katram dalībniekam palūgt novietot uzlīmi, atzīmējot savu dzīvesvietu apkaimes teritorjā.
4. Spriest par **vēlamo informācijas apmaiņas un ziņu kanālu**, arī pieejamos tikšanās laikus.
5. Noskaidrot **vairākumam aktuālās jomas** (piem., ēku siltināšana, atkritumi, transports, drošība un kārtība), kas palīdzēs, plānojot nākamās tikšanās tematus.
6. Tikšanās noslēgumā apjautāties par **nākamo iespējamo klātienes tikšanās datumu un pārrunājamajiem jautājumiem**, ja ir vajadzība tikties drīzumā. Ja drīzumā aktualitāšu nav, tad par nākamo tikšanos var izlemt apkaimes kopienas čata grupā.

Apkaimes kopienai svarīgas infrastruktūras kartēšana

Apkaimes kopiena veidojas apkaimes teritorijā, un tajā esošā infrastruktūra – klātienes tikšanās vietas un ziņu jeb informācijas stendu atrašanās vietas – parasti tiek izmantota apkaimes kopienas darbības uzturēšanai. Tāpēc ir svarīgi noskaidrot un apkopot šo infrastruktūras objektu pieejamību apkaimes vajadzībām un atrašanās adreses. Šo un citu apkaimes kopienai būtisku vietu kartēšanai iesakām izmantot biedrības izveidotās Daugavpils pilsētas apkaimju kartes.

1. **Apkaimes kopienas klātienes tikšanās vietas:** bibliotēkas, kafejnīcas, izglītības iestādes, u.c.: Apkaimes kopienai pieejamās tikšanās vietas der iezīmēt apkaimes kartē un uzrakstīt adresi, bet vēlāk noskaidrot, vai šīs vietas būtu pieejamas apkaimes iedzīvotāju klātienes tikšanos organizēšanai un kāds būtu to iespējamais norises laiks. Tas īpaši noderētu pilsētas lielāko apkaimju kopienu koordinatoriem.
2. **Ziņu jeb informācijas stendi** ir būtiski apkaimes kopienai svarīgas informācijas vai apkaimju kopienu aktivitāšu ziņu izvietošanai apkaimes teritorijā. Tie ir īpaši noderīgi to apkaimes iedzīvotāju uzrunāšanai, kas neizmanto WhatsApp, Telegram vai citas lietotnes. Ziņu stendi apkaimēs piedāvā brīvi pieejamu informācijas izvietošanas vietu, kur var dalīties ar apkārtnē notiekošo, sadzīviskiem sludinājumiem, kā arī citām apkaimes mēroga aktualitātēm. Ja ziņu stendi tiek veidoti no jauna, būtu lietderīgi blakus informācijas sadaļai izvietot arī sadaļu ar informāciju par konkrēto apkaimi: karte, vēsturiskā informācija, nozīmīgākie fakti, pastaigu maršruti u.c.

- Ziņu stendu pašreizējās atrašanās vietas iezīmēt apkaimes kartē, uzrakstīt adresi un noskaidrot, kā būtu iespējams tur izvietot apkaimes kopienas darbībai būtisku informāciju.
- Ziņu stendu vēlamās atrašanās vietas var iezīmēt kartē ar citu krāsu, uzrakstīt adresi, kā arī par šīm vēlmēm informēt pašvaldības pārstāvjus.

3. Ar laiku var izveidot savas apkaimes kopienas **sociālo mediju kanālu**. Ja ir tāda vajadzība un iespēja, apkaimes kopienā ir jāvienojas, kuru kanālu izmantot, lai apkaimes iedzīvotāju lietotāju skaits būtu pēc iespējas lielāks.

Apkaimju logo apkaimes identitātes veidošanai

Apkaimes logo jeb logotips ir apkaimju identitātes un atpazīšanas zīme. Tas ir grafisks attēlojums, kas atspoguļo apkaimes vērtības un stāstu, un palīdz atšķirt vienu apkaimi ko otras. Apkaimju logo visjēgpilnāk ir veidot pašiem, lai tajā atspoguļojas apkaimes identitāte pašu iedzīvotāju skatījumā. Turklāt, logo veidošana pati par sevi ir aizraujošs un kopienu saliedējošs pasākums.

Kamēr Daugavpils apkaimju kopienām nav savu logo, *biedrība Cita Daugavpils katrai pilsētas apkaimei ir izveidojusi atšķirīgu logo*. Katras apkaimes logo attēlo Daugavpils pilsētas apkaimju karti, kurā ir īpaši izcelta konkrētās apkaimes teritorija un iekļauts arī apkaimes nosaukumu. Tie var lieliski noderēt gan apkaimes kopienas viedokļa, pasākumu, darbu un izstrādāto materilu apzīmēšanai, gan iedzīvotāju identifikācijai ar apkaimes teritoriju.

Šos logo var iegūt, rakstot uz biedrības e-pastu: ***info@citadaugavpils.lv.***

Apkaimes plakāti kopienas interesentu apzināšanai

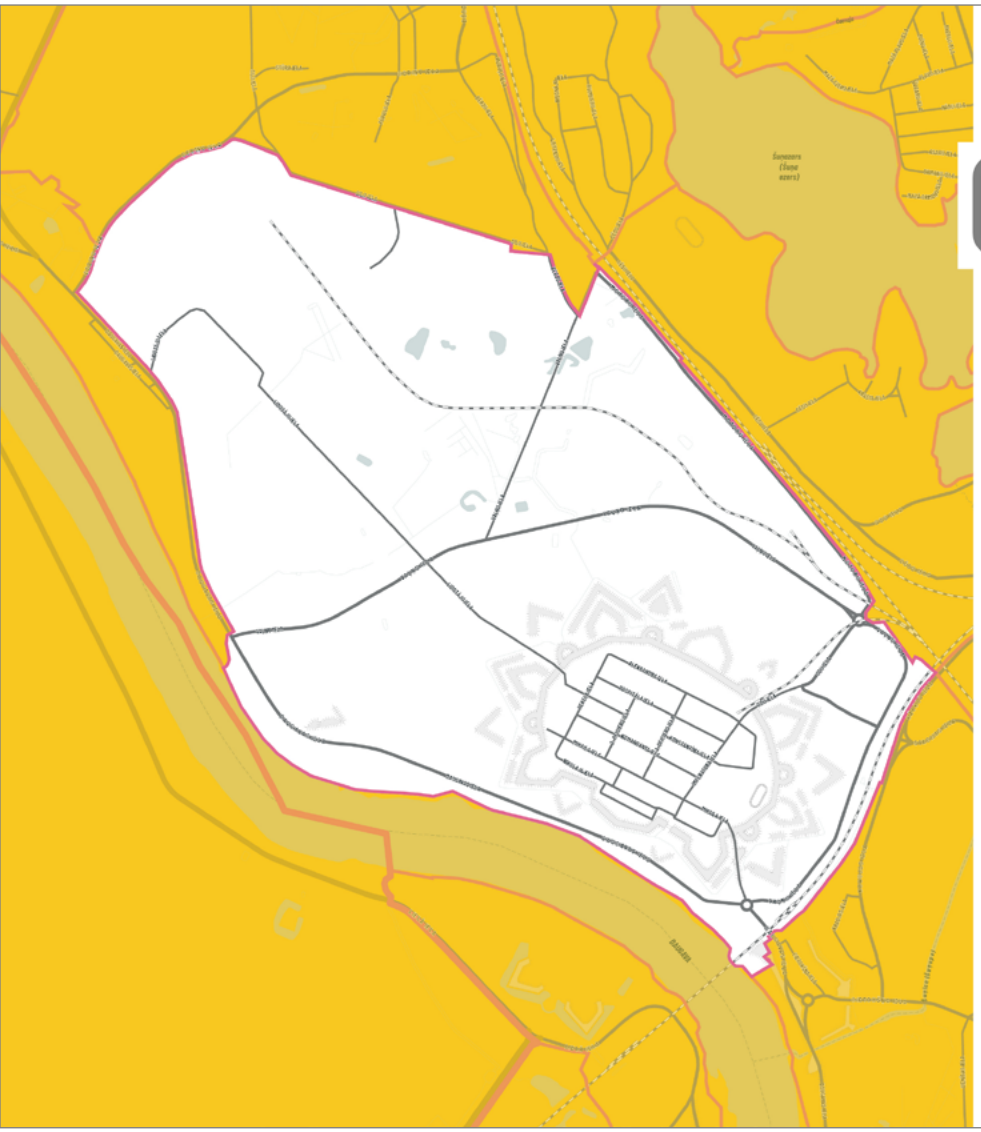
Esam izveidojuši 25 plakātus – katrai apkaimei savu, kas informē, kā pievienoties savas apkaimes kopienai.

Uz katra plakāta ir:

- apkaimes nosaukums,
- liela izmēra apkaimes topogrāfiskā karte ar labi saskatāmām apkaimes robežām,
- mazāka izmēra Daugavpils pilsētas apkaimju karte ar izceltu konkrēto apkaimi,
- aicinājums pievienoties:
    - Apmeklē saiti www.citadaugavpils.lv/apkaimes un pieraksties!
    - Vai arī sazinies ar mums ***info@citadaugavpils.lv***.

Šie plakāti ir izvietoti Daugavpils apkaimēs uz ziņu stendiem pie Daugavpils pašvaldības iestādēm vai citās apkaimē pieejamās vietās. Par šo iespēju un pašvaldības iestāžu adresēm pateicamies Daugavpils pašvaldībai!

mana apkaime

CIETOKSNIS

Daugavpils teritoriju veido 25 apkaimes. Tur, kur iedzīvotāji ir izveidojuši apkaimes kopienu, informācijas apmaiņa ir efektīvāka, apkaimes balss kopīgu problēmu risināšanā – spēcīgāka, un kaimiņu būšana – pozitīvāka.

KĀ PIEVIENOTIES SAVAS APKAIMES KOPIENAI?

Apmeklē saiti *citadaugavpils.lv/apkaimes* un pieraksties!
Vai arī sazinies ar mums:
info@citadaugavpils.lv

Aizsardzības ministrija

CITA DAUGAVPILS

DAUGAVPILS VALSTSPILSĒTAS PAŠVALDĪBA

Kādi ir nākamie soļi apkaimes kopienas veidošanā?

Apkaimes kopienas saziņas kanāls, regulāras klātienes tikšanās, apkaimes kopienai svarīga infrastruktūras karte, logo apkaimes identitātes veidošanai un apkaimēs izvietotie plakāti apkaimes kopienas interesentu apzināšanai veido pamatlietas, kas ir būtiskas, lai apkaimes kopiena uzsāktu savu darbību.

Turpmākie apkaimes kopienas darbības virzieni varētu būt:

- **vienošanās par apkaimes kopienas vadību:** pienākumu sadale, darbības veids un regularitāte, paveikto darbu un lēmumu apkopojums;
- **informācijas apkopojums par kopienas resursiem:** aktīvistiem, cilvēkresursiem, materiālajiem un citiem resursiem;
- **attīstības stratēģija vai rīcības plāns;**
- **apkaimes kopienas identitātes un tradīciju apkopojums.**

Apkaimju kustības stiprināšanai ir svarīgi ***iedvesmoties*** *no aktīvo apkaimju stāstiem,* ***izzināt*** *pilsētas apkaimes,* ***noskaidrot*** *apkaimju vajadzību prioritātes,* ***modelēt*** *drošu un kritiskos apstākļos noturīgu apkaimju dzīves telpu un* ***tikloties*** *ar citām noturības jomā iesaistītajām pusēm.*

APKAIMJU KOPIENU AKTĪVISMA IEGUVUMI

Kādēļ iedzīvotāji iesaistās apkaimju kopienu aktīvismā?

- Iespēja labāk iepazīt kaimiņus.
- Plašāks kontaktu un paziņu loks.
- Drošāka sajūta, dzīvojot līdzās pazīstamiem cilvēkiem.
- Iespēja socializēties ar apkaimes iedzīvotājiem.
- Saturīga laika pavadīšana netālu no dzīvesvietas.
- Kopības sajūta savā apkaimē.
- Piederības sajūta apkaimei.
- Iespēja risināt apkaimes kopīgās problēmas.
- Iespēja kopīgi īstenot dažādas iniciatīvas, kas vienatnē neizdotos.
- Iespēja praktiski palīdzēt tiem, kas dzīvo netālu.
- Ekonomisks ieguvums no dalīšanās ar resursiem (kabaci vaig?, kopbraukšana, kaķa pieskatīšana, telpaugu apliešana).
- Sajūta un apziņa, ka tiek veidota labāka vide sev un bērniem.
- Gandarījums par kopīgi paveikto.
- Apkaimes interešu aizstāvība pašvaldībā.

Kādēļ iedzīvotāji neiesaistās apkaimju kopienu aktīvismā?

- **Netaisnīga darba pienākumu vai ieguvumu sadale kopienā:** ir iedalīta pārāk liela daļa no pienākumiem, pieeja ieguvumiem un priekšrocībām ir dota tikai dažiem apkaimes pārstāvjiem, publicitātes pasākumos ir tikai informācijas nodrošinātāja nevis visas apkaimes vārds, u.c.
- **Izteikti individuālistiska sabiedrība**, kuras vērības nav orientētas uz kopienu.
- **Pārliecība**, ka par apkaimes dzīves telpas uzlabojumiem jārūpējas pašvaldībai vai valstij.
- **Pašvaldības un finansētāju attieksme pret apkaimes kopienas pārstāvjiem** – ja pret viņiem izturas kā pret nekompetentiem vai nevēlamiem, tas lielākoties apgrūtina un pat aptur līdzdalību.
- **Cieņpilnas attieksmes un iesaistes trūkums** no pašvaldības iestāžu, finansētāju, kopienu koordinatoru puses.

Kāds ir būtiskākais atbalsts jaunu apkaimju kopienu izveidē?

- Apkaimju kopienu **labās prakses piemēru** popularizēšana.
- Regulāra **pieredzes apmaiņa**.
- **Informatīvs atbalsts** kopienas veidošanā un iedzīvotāju aktivizēšanā.
- Pašvaldības **finansiāls atbalsts** kopienas izveidošanai, pieredzes apmaiņai un citām kopienu iniciatīvām.
- Īpaši **bonusi apkaimēm**, kur ir izveidojušās kopienas un kas pauž apkaimes iedzīvotāju viedokli par apkaimes attīstību.

Kā saprast, vai apkaimes iedzīvotāju kopiena ir sadarbīga?

- Reaģē un padalās ar **apkaimei būtisku informāciju**.
- Izsaka **viedokli par apkaimes aktualitātēm**.
- Izsaka interesi un iesaistās **apkaimes kopienas sapulcēs**.
- Izsaka interesi un iesaistās **apkaimes kopienas pasākumos**.
- Iesaistās **apkaimes kopienas dalībnieku piesaistē**.

APKAIMJU KOPIENU VEIDOŠANĀS SADARBĪBĀ AR PAŠVALDĪBU

Arvien vairāk apkaimju iedzīvotāji grib līdzdarboties lēmumu pieņemšanā par savu apkaimi, vēlas mazināt savu atsvešinātību un mācīties iesaistīties. Ir svarīgi, lai pašvaldībai apkaimju aktīvisti būtu nevis klienti vai tās pakalpojumu patērētāji, bet gan sadarbības partneri.

Apkaimju kopienu darbība ir svarīga vietējās demokrātijas sastāvdaļa. Tā dod labumu pašiem apkaimju aktīvistiem un apkaimju kopienām, visiem apkaimes iedzīvotājiem, arī pasīvajiem, kas neiesaistās, un arī pašvaldībai kopumā. Pašvaldības interesēs ir šo apkaimju pašorganizēšanos veicināt un atbalstīt, lai kopā ar apkaimju aktīvistiem veidotu labāku, drošāku un noturīgāku dzīvi pašvaldības teritorijā.

Apkaimju kopienu veidošanā un stiprināšanā nozīmīga ir konstruktīva sadarbība ar pašvaldību. Tā dod iespēju veidot dialogu, mācīties diskutēt par savām prioritātēm, sadzirdēt vienam otru un atrast kopīgi veicamus darbus, lai apkaimes kļūtu dzīvei patīkamākas un sociālā vide tajās – drauzīgāka un cerīgāka.

Ieguvumi pašvaldībai no aktīvām pilsētas apkaimju kopienām:

- **Apkaimju kopienas palīdz noskaidrot un izprast apkaimes iedzīvotāju ikdienas vajadzības**, nevis balstīties uz pašvaldības priekšstatiem par to, kas konkrētās apkaimes iedzīvotājiem būtu vajadzīgs.
- **Apkaimes kopiena ir pašorganizējusies apkaimes iedzīvotāju grupa, kas spēj vienoties** par apkaimes kopīgām vērtībām, darbības prioritātēm, vajadzībām, ieguldījumiem infrastruktūrā, kultūrā, sociālo pakalpojumu pieejamībā u.c. Tādējādi pašvaldība var ietaupīt darba resursus apkaimju iedzīvotāju viedokļu noskaidrošanai un vienošanās procesam apkaimju teritorijās, efektivizēt pašvaldības finanšu un citus resursus.
- **Apkaimes kopiena ir pašvaldības acis un ausis katrā pilsētas apkaimē:** atbildīga, pašorganizējusies iedzīvotāju grupa ir spējīga pamanīt un reaģēt uz problēmām, iespējamiem normatīvo aktu pārkāpumiem, piemēram, novēršot potenciālus pārkāpumus pret vidi, pašvaldības īpašumu (ceļiem, ēkām), atpazīstot ģimenes, kurām nepieciešams sociālais atbalsts, vai identificējot vardarbību ģimenē. Laicīgi reaģējot un veicot preventīvas darbības, ir iespējams ietaupīt resursus, kas būtu nepieciešami, risinot problēmas novēloti.
- **Aktīva apkaimes kopiena palielina finansējuma piesaisti pašvaldības teritorijai:** aktīvas kopienas lielākoties neveic tikai brīvprātīgo darbu, bet savu mērķu sasniegšanai piesaista dažādu avotu finansējumu.
- **Aktīva apkaimes kopiena rāda piemēru un iedvesmo citas apkaimes** pašorganizēties, iesaistīties, saliedēt kaimiņus un stiprināt sadarbību apkaimes teritorijā. Tas izdodas veiksmīgāk, ja pašvaldība regulāri informē par aktīvo apkaimju kopienām un atzīst to darbību vērtību.
- **Aktīvas apkaimju kopienas veicina pilsētas atpazīstamību** novada, reģiona un valsts mērogā, it īpaši, ja pašvaldība sadarbojas ar apkaimju kopienām un atbalsta to izaugsmi un attīstību.

Ieguvumi no sadarbības starp pašvaldību un apkaimes kopienu:

- Apkaimju kopienas var palīdzēt **veiksmīgāk ieviest pašvaldības stratēģiskās attīstības plānos iekļauto teritoriālo pieejamību**. Organizēt sociālos, kultūras u.c. pasākumus un pakalpojumus apkaimēā ir ievērojami vienkāršāk, ja iesaistās apkaimes kopienas.
- Apkaimes kopiena var palīdzēt **sasniegt apkaimes iedzīvotājus**. Iedzīvotājiem būtisku pašvaldības informāciju un lēmumus var izplatīt ātrāk, un apkaimju kopienu pārstāvji, ja pašvaldība ar tiem ir izveidojusi labu sadarbību, var palīdzēt to izskaidrot.
- Iesaistot apkaimes kopienu koordinatorus lēmumu pieņemšanā, var **palielināties apkaimes iedzīvotāju atbildība un rūpes** par apkaimē veiktajiem un nepieciešamajiem uzlabojumiem.
- Apkaimju kopienas, veicinot iedzīvotāju sadarbību, spēju apvienoties kopīgiem mērķiem, solidarizēties, **rada pašvaldībai lojālus iedzīvotājus**, kas ir ieinteresēti ne tikai prasīt, bet arī dot pretī – līdzdarboties un iesaistīties uzlabojumu veikšanā.
- Sadarbība ar apkaimju kopienām **stiprina atklātību pašvaldības darbībā**, jo apkaimju kopienas var uzraudzīt un sniegt vērtējumu par pašvaldības veiktajiem darbiem.
- Apkaimju kopienas var palīdzēt pašvaldībai **izvērtēt tās lēmumu ietekmi un sniegt atgriezenisko saiti** par to, kā lēmumi sasniedz plānoto mērķi. Apkaimju kopienas daudz efektīvāk var novērtēt, cik saprotama iedzīvotājiem ir pašvaldības iniciatīva vai konkrēts priekšlikums.
- Apkaimes kopienas var palīdzēt **rast kompromisus** sarežģītos, nepopulāros jautājumos un **mazināt konfliktus** diskusijās un saziņā ar apkaimes iedzīvotājiem. Sadarbība ar apkaimju kopienām var mazināt dažādus apdraudējumus: dezinformāciju, baumas, konfliktus, un, ja tie rodas – laikus pamanīt un risināt.
- Veiksmīga sadarbība ar apkaimju kopienām un regulāra apkaimju koordinatoru iesaiste lēmumu pieņemšanā var **veicināt uzticēšanos pašvaldības institūcijām un amatpersonām**. Var palielināties apkaimju iedzīvotāju atbalsts pašvaldības pieņemtajiem lēmumiem. Apkaimes iedzīvotāji savas apkaimes kopienas var uztvert kā svarīgu līdzekli sadzīves un arī pašvaldības darbības uzlabošanai.

Iedvesmu šīs sadaļas saturam smēlāmies no biedrības "Partnerība Daugavkrasts" ziņojuma "Kopienu – pašvaldības sadarbības vadlīnijas, pašvaldības atbalsta instrumenti kopienu attīstībai" (autore Inese Kukle, 2022).

Apkaimju aktīvisma līdzdalības kāpnes

Apkaimju aktīvisms ir daudzveidīgs. Tas var būt atšķirīgs arī pēc tā, cik lielā mērā apkaimju aktīvistus saskata kā sadarbības partnerus, piedāvā tiem līdzdalības iespējas un ļauj iesaistīties.

Līdzdalību apkaimju aktīvismā raksturo astoņi pakāpieni. Lasot padomā, kurš līdzdalības kāpņu pakāpiens raksturo tavu apkaimju aktīvisma pieredzi.

1. ***RĪCĪBA*** – apkaimju aktīvisti paši rīkojas, paši plāno iniciatīvas, paši pieņem lēmumus un paši aicina citus sadarboties savu plānu ieviešanā. Lai arī ir daudz izaicinājumu, lēmumu pieņemšana ir pašu apkaimju aktīvistu atbildībā.
   #PašiLemj #PašiDara #PašiAtbild
2. ***INICIATĪVA*** – apkaimju aktīvisti ir aktīvi viņiem deleģēto iniciatīvu ieviešanā pēc viņu pašu izstrādāta plāna, bet citu vadībā. Apkaimju aktīvistiem tiek deleģēta atbildība lemt par dažādiem citu aktualizētiem jautājumiem vai veikt dažādus pēc citu domām būtiskus pienākumus.
   #CitiLemj #PašiDara #PašiAtbild
3. ***IESAISTE*** – apkaimju aktīvisti iesaistās izstrādāto iniciatīvu ieviešanā pēc citu izveidota plāna, piedalās citu organizētās sarunās kopā ar iesaistītajām pusēm. Lai arī iniciatīvas un to ieviešanas plānus izstrādā citi, apkaimju aktīvistiem tiek uzticēta atbildība, izpildītāja loma un konkrētu uzdevumu veikšana.
   #CitiPlāno #CitiLemj #Pašilzpilda
4. ***SIMBOLISKA LĪDZDALĪBA*** – apkaimju aktīvistiem ir ierobežotas iespējas ietekmēt viņus interesējošus procesus, viņu līdzdalība lielā mērā vai pilnībā ir simboliska. Apkaimju aktīvisti tiek iesaistīti galvenokārt tāpēc, lai radītu priekšstatu, ka viņi tiek iesaistīti. Līdz ar to viņi kļūst par procesu vai pasākumu simbolisku dekorāciju.
   #SimboliskaLīdzdalība
5. ***JAUTĀŠANA*** – lai arī konsultācijas ar apkaimju aktīvistiem tiek veiktas un apkaimju aktīvistiem tiek dots vārds un jautāts viņu viedoklis, nav pārliecības, ka viņu bažas un idejas tiek ņemtas vērā, jo lielāka loma gan lēmumu pieņemšanā, gan ideju radīšanā ir citiem.
   #JautāBetNedzird
6. ***INFORMĒŠANA*** – apkaimju aktīvistiem tiek sniegta vienpusēja informācija par līdzdalības iespējām. Nepilnīga informācija neveicina viņu vēlmi un iespēju iesaistīties. Pieejamā informācija var būt novēlota, pārāk vispārīga vai sarežģīta, un apkaimju aktīvistiem nav ietekmes un iespējas izteikt savu viedokli un izvēlēties, kā iesaistīties.
   #Novēlota #Sarežģīta #Vispārīga
7. ***MALDINĀŠANA*** – apkaimju aktīvisti tiek pārliecināti, ka problēmas rodas nevis no lēmuma pieņēmēja neatbilstošas rīcības, bet pašu apkaimju kopienu rīcības vai nekompetences dēļ. Turklāt apkaimju iniciatīvas tiek apslāpētas, aizbildinoties, ka identificētie izaicinājumi tiek risināti un par tiem atbild speciālisti, kas par savu darbu jau saņem algu.
   #PatsVainīgs #VissTiekKontrolēts #NetraucēSpeciālistus
8. ***MANIPULĒŠANA*** – ar apkaimju aktīvistiem manipulē, viņi ir spiesti piedalīties, ievērojot izstrādātās instrukcijas bez plašākas informācijas par notiekošo. Viņu klātbūtne tiek izmantota citu mērķu sasniegšanai.
   #Piespiedulesaiste #NesaprotamiMērķi

APKAIMJU AKTĪVISMA LĪDZDALĪBAS KĀPNES

1., 2., un 3. līdzdalības kāpņu pakāpiens raksturo konstruktīvu līdzdalību apkaimju aktīvismā, kas atšķiras pēc intensitātes. Pašu apkaimju aktīvistu iniciēta rīcība ir apkaimju aktīvisma līdzdalības kāpņu augstākais pakāpiens. Iesaiste citu izstrādāto iniciatīvu ieviešanā un savu iniciatīvu ieviešana dod pieredzi un veido pamatu apkaimju aktīvisma pieredzes pilnveidei, kas, savukārt palīdz pieņemt lēmumus praksē balstītā apkaimju aktīvismā.

4., 5., un 6. līdzdalības kāpņu pakāpiens raksturo formālu līdzdalību, kas ir ierobežota un tiek kontrolēta. Apkaimju aktīvisms šajos pakāpienos neveidojas kā pašu apkaimju pārstāvju veidota un koordinēta kustība. Ja atbildība par apkaimju iniciatīvām nav pašu apkaimju pārstāvju rokās, pašiniciatīva var neizveidoties, un tās vietā var rasties vēlme gaidīt, kad kāds cits piedāvās idejas un iesaistīs iniciatīvās.

7.un 8. līdzdalības kāpņu pakāpiens līdzdalību apkaimju aktīvismā neuzrāda. Šie līdzdalības kāpņu pakāpieni apkaimju aktīvismu neveicina un nestiprina. Gluži pretēji, šie pakāpieni rada priekšstatu, ka apkaimju aktīvisms nav saprotams un tam nav jēgas.

Šis līdzdalības kāpņu modelis ir adaptēts no LR Valsts Kontroles revīzijas ziņojuma "Iedzīvotāju līdzdalība – neizmantota iespēja kvalitatīvu lēmumu pieņemšanai pašvaldībās" infografikas "Uz kura pakāpiena esi Tu? Iedzīvotāju līdzdalības kāpnes", papildināts ar saturu no VISC infografikas "Līdzdalības kāpnes" un ar saturu no biedrības "Zaļā brīvība" infografikas par jauniešu pilsonisko līdzdalību publikācijā "Ceļa karte Tīri.Labi.Apritē: Jauniešu līdzdalība apritīgu iniciatīvu ieviešanā pašvaldībā".

KĀPĒC IR SVARĪGI STIPRINĀT DAUGAVPILS APKAIMJU AKTĪVISMU UN VEIDOT APKAIMJU KOPIENAS

Krievijas izvērstais karš Ukrainā un Baltkrievijas teritorijas iesaiste tajā rada ģeopolitiskus izaicinājumus, kas tieši un pastarpināti ietekmē iekšpolitisko stabilitāti un drošību gan valstī, gan Latvijas Austrumu pierobežas reģionā, gan Daugavpilī. Šie izaicinājumi nav vienīgie, kas ietekmē sabiedrības drošību un var radīt krīzes situācijas.

Daugavpils pilsētas un Augšdaugavas novada sadarbības teritorijas civilās aizsardzības plānā ir aprakstīti arī dažādi citi iespējamie drošības riski, kas, lai arī ir pieejami pašvaldības mājaslapā, pilsētas iedzīvotājus, ieskaitot kopienu aktīvistus, nav sasnieguši. Turklāt šajā plānā pietrūkst informācijas, kā organizēties apkaimju kopienu un citu pilsoniski aktīvu organizāciju un grupu koordinatoriem, lai krīzes apstākļos sniegtu savu ieguldījumu un miera laikā stiprinātu savu kapacitāti drošumspējas un noturības veidošanai, kā to paredz Aizsardzības ministrijas 2024. gadā publicētā rokasgrāmata 72 stundas. Kā rīkoties kara gadījumā. Šajā rokasgrāmatā ir norādīts, ka Latvijas drošība ir atkarīga arī no sabiedrības – mūsu katra individuālās un kolektīvās gatavības rīkoties krīzes gadījumā.

Drošības jautājumi pašreizējā laikā vairs nav nošķirti no attīstības un spējas palīdzēt sev un citiem. Tāpēc, ja vēlamies dzīvot pilnvērtīgu dzīvi, svarīgas ir prasmes un gatavība uzlabot savu un citu cilvēku drošību, īpaši domājot par ikdienas dzīves telpu – savu dzīvesvietas apkaimi. *Sabiedrības noturības stiprināšana ir jāuzsāk jau miera laikā, negaidot krīzes situācijas*. Krīzes apstākļos ir būtiski iesaistīties kopienas iniciatīvās. Kopienu līdzdalības stratēģiskais plāns un noturības kultūra ir jāveido jau tagad.

Apkaimju kopienu stiprināšana ir biedrības Cita Daugavpils pieeja pilsētas iedzīvotāju aktivizēšanai, dzīvesvietas kopienu veidošanai un iesaistei savas dzīves telpas uzlabošanā vietējā apkaimē, kas ir sabiedrības drošības un noturības pamats. Apkaimju aktīvismu uzskatām par vienu no svarīgākajiem stratēģiskajiem virzieniem pilsētas sabiedrības noturībai gan miera, gan krīžu laikā, īpaši ņemot vērā to, ka sabiedrība Daugavpilī nav vienveidīga etniskajā, valodu, reliģiskās pārliecības un informatīvās telpas izmantošanas ziņā. Stipra piesaiste apkaimei pilsētniekus satuvina ar citiem apkaimes iedzīvotājiem, spēcina apkaimju kopienas un aktivizē līdzdalību apkaimes dzīves telpas uzlabošanā. Turklāt *pozitīvās sajūtas palielina dzīves kvalitāti, un labas kaimiņattiecības – arī sociālo vidi un patīkamu dzīvošanu apkaimē, kas ir balsts sabiedrības noturībai miera laikā*.

Apkaimes ir Daugavpils pilsētas administratīvās teritorijas dalījuma vienības, to nosaka: Daugavpils pilsētas teritoriālais plānojums (2020) un Daugavpils valstspilsētas un Augšdaugavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030.gadam. Pēc biedrības Cita Daugavpils vērojumiem, ko esam veikuši, organizējot apkaimju pasākumus, vidējais Daugavpils iedzīvotājs vāji orientējas pilsētas kartē, nezina apkaimju iedalījumu un nav pārliecināts par apkaimju robežām, kā arī ar apkaimēm neidentificējas un to lomu sabiedrības noturības veidošanā neizprot. Turklāt, esot bez pieredzes līdzdarboties apkaimes kopienā, nav vienkārši noticēt, ka tā ir svarīga, ka ir vērts tai atvēlēt savu laiku un ka tā var būt ietekmīga pārmaiņu veikšanai savā apkaimē.

Precīza atslēgvārdu izmantošana palīdz pareizi sniegt un uztvert informāciju. Taču pilsētnieka izpratni par Daugavpils apkaimēm apgrūtina arī tas, ka vietējos medijos, stāstot par pilsētas teritoriālajām vienībām, dažkārt tiek izmantoti atslēgvārdi un apkaimju nosaukumi, kas pilsētas teritoriālajam plānojumam vairs neatbilst.

Tā, piemēram, bieži tiek lietots vārds *'mikrorajons'*, kas ir radies padomju laikos un apzīmēja gan standartizētu daudzstāvu dzīvojamo ēku kompleksu lielo pilsētu perifērijās, gan lielas apbūves teritorijas, kas nodrošināja ar dzīvojamo platību, un kur sociālie, kultūras un dabas vides jautājumi nebija prioritāri. Līdz ar to, šī atslēgvārda lietošana, kad stāstām par dažādās pilsētas teritorijas daļās izveidotām iedzīvotāju kopienām, ir semantiski neprecīza.

Atslēgvārds 'mikrorajons' ir pārāk šaurs un arī vēsturiski nav lietots, lai aprakstītu kopienas dimensiju. Tā vietā būtu jālieto vārds *'apkaime'*, ar ko saprotam pilsētas daļu, ko veido noteikts ģeogrāfiskais novietojums, unikālās kultūrvēstures, dabas resursu un iedzīvotāju kopienas īpatnības. Turklāt, vārds 'apkaime' atbilst pašreizējam pilsētas teritoriālajam plānojumam.

Ir būtiska arī diviem citiem ar vārdu 'apkaime' saistītiem jēdzieniem:

- *'apkaimes kopiena'* – apkaimes iedzīvotāju grupa, ko vieno kopīga dzīvestelpa, mērķi, vērtības, iniciatīvas;
- *'apkaimes biedrība'* – brīvprātīga apkaimes iedzīvotāju dibināta sabiedriska organizācija ar mērķi veicināt apkaimes attīstību aktivizējot iedzīvotāju līdzdalību, apkaimes kopienas saliedētību un piederības sajūtu savai apkaimei. Tās parasti darbojas, lai risinātu vietējos izaicinājumus, uzlabotu dzīves kvalitāti sev un apkaimes kaimiņiem, kā arī lai stiprinātu sadarbību ar pašvaldību un atbalstītu apkaimes iedzīvotāju aktīvu līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesos pašvaldībā. Apkaimes iedzīvotāju biedrības no citām biedrībām atšķiras ar to, ka pārstāv VISUS un sniedz labumu VISIEM apkaimes iedzīvotājiem nevis kādai atsevišķai mērķa grupai.

Apkaimju kopienas veidošanas un koordinēšanas prasmes nav resurss, kas piemīt lielākajai sabiedrības daļai. Mūsu valstī sabiedrību raksturo individuālisms un konkurence nevis solidaritāte un sadarbība, kas vērsta uz kopīgām vērtībām. Tāpēc apkaimju aktīvisma veicināšanā ir svarīgi apkaimju līderi, kam ir kopienu veidošanas kapacitāte un sadarbībā balstītas rīcības iniciatora prasmes. Turklāt bieži vien pietrūkst arī informācijas par to, kādas ir veiksmīgākās kopienu veidošanas formas un kā tās var pielietot apkaimju kopienu veidošanā.

Apkaimju kopienu koordinatori ir apkaimju iedzīvotāju uzticības personas, kuru loma jebkuros apstākļos svarīga, bet krīzes apstākļos – pat izšķiroša. Tāpēc drošumspējas stiprināšanai miera laikā ir svarīga apkaimju iedzīvotāju informēšana par notiekošo, it īpaši par patvertnēm vai patvēruma vietām, evakuācijas vai pārvietošanās virzieniem un ceļiem, baiļu, trauksmes, akūta stresa reakciju pārvarēšanu un sabiedrisko kārtību. Turklāt, lai netraucētu civilās aizsardzības pasākumiem, ar pilsētas apkaimju koordinatoriem ir nepieciešams apspriest jautājumus, kas ietekmē civiliedzīvotāju drošību, un vienoties par apkaimju koordinatoru loku un konkrētu rīcību.

Kopienu noturību biedrībā Cita Daugavpils saprotam kā kopienas spēju elastīgi uzturēt nepārtrauktu darbību strauji mainīgos apstākļos, piemēroties un saglabāt savu rīcībspēju, un to atjaunot pēc sarežģījumiem. Uzskatām, ka kopienu noturību veido un stiprina aktīva līdzdalība, kas balstīta sadarbības prasmēs, taisnīguma, kopīgā labuma un atbildības vērtībās. Daugavpils apkaimju kustību veidojam visu biedrības pastāvēšanas laiku, un ar biedrības kapacitāti apkaimju kopienu noturības stiprināšanā var iepazīties 3.pielikumā.

Daugavpils apkaimju kopienu drošības un noturības stiprināšanai 2025.gada rudenī īstenojām Aizsardzības ministrijas finansēto projektu "Drošas apkaimes: Daugavpils pilsētas apkaimju kopienu stiprināšana noturībai miera laikā", ar kura pasākumiem var iepazīties 1.pielikumā. Projektā izveidojām arī ieteikumus Daugavpils apkaimju kopienu lomas stiprināšanai pilsētas drošumspējas un noturības nodrošināšanā Daugavpils valstspilsētas un Augšdaugavas novada Sadarbības teritorijas civilajā aizsardzībā, ar kuriem var iepazīties 2.pielikumā.

Apkaimju aktīvisti nevar paredzēt nākotni un zināt kā rīkoties, bet var būt gatavi dažādiem izaicinājumiem gan individuāli, gan kā apkaimes kopiena. Augsta gatavības kultūra ir jāveido miera laikā, kad ir pietiekošas laika, emocionālās, sociālās un kognitīvās rezerves. Tad ar stipras kopienas atbalstu izaicinājumi ir veiksmīgāk pārvarāmi.

1. pielikums

PROJEKTA "DROŠAS APKAIMES: DAUGAVPILS PILSĒTAS APKAIMJU KOPIENU STIPRINĀŠANA NOTURĪBAI MIERA LAIKĀ" PASĀKUMI

Šo rokasgrāmatu izveidojām biedrības Cita Daugavpils projektā "Drošas apkaimes: Daugavpils pilsētas apkaimju kopienu stiprināšana noturībai miera laikā", ko īstenojām no 2025. gada 25. septembra līdz 21. decembrim ar Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijas finansiālu atbalstu. Pieredzi un atziņas guvām, organizējot četrus projekta pasākumus.

1. Daugavpils apkaimju aktīvistu domnīca "Drošas apkaimes", ko rīkojām 10. oktobrī Daugavpils apkaimju koordinatoriem, aktīvistiem un ikvienam, kas interesējas par apkaimēm.

Darba kārtība:

1. ***KĀDAS IR APKAIMES UN APKAIMJU KOPIENAS RĪGĀ, JELGAVĀ, JŪRMALĀ UN RĒZEKNĒ?***
   - Māris Jansons, Rīgas Apkaimju alianses valdes priekšsēdētājs
   - Uldis Dūmiņš, Jelgavas apkaimju dīdītājs
   - Elīna Pastare, aktīvo rēzekniešu kopiena "Nezināmā Rēzekne"
2. ***KAS IEDVESMOJA CITU PILSĒTU APKAIMJU KOPIENU STĀSTOS?***
3. ***KĀDAS IR APKAIMJU KOPIENAS DAUGAVPILĪ?***
   - Daugavpils pilsētas apkaimju kopienu pārstāvji
4. ***KĀ IEKUSTINĀT UN AKTIVIZĒT SAVU APKAIMES KOPIENU?***
   - Kā izveidot apkaimes kopienas čata grupu?
   - Kā organizēt apkaimes iedzīvotāju tikšanos?
   - Kā kartēt apkaimes kopienai svarīgāko infrastruktūru – informācijas stendi, tikšanās vietas?

2. Ieinteresēto pušu domnīca "Drošas apkaimes", ko organizējām 15. oktobrī Daugavpils NVO pārstāvjiem un Daugavpils valstspilsētas pašvaldības pārstāvjiem, kas darbojas ar apkaimju kopienu jautājumiem.

3. Tīklošanās domnīca "Drošas apkaimes", ko organizējām 24. oktobrī Daugavpils apkaimju aktīvistiem un sabiedrības noturības un civilās aizsardzības jomas pārstāvjiem no Zemessardzes, VUGD, Valsts policijas, Valsts robežsardzes, citiem dienestiem un sabiedrības noturības jomas organizācijām.

Darba kārtība:

1. ***CIVILĀS AIZSARDZĪBAS JOMAS PĀRSTĀVJU PREZENTĀCIJAS:***
   - Mārtiņš Ruļuks – Daugavpils pašvaldības centrālās pārvaldes civilās aizsardzības organizators un Daugavpils valstspilsētas un Augšdaugavas novada sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisijas loceklis
   - Dmitrijs Karpovs – VUGD Latgales reģiona pārvaldes priekšnieka vietnieks (Ugunsdrošības un civilās aizsardzības nodaļas priekšnieks)
     Vitālijs Lisovs – VUGD Latgales reģiona pārvaldes Daugavpils 2.daļas komandieris
   - Jānis Melders – Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Kārtības policijas biroja Resursu un krīzes vadības nodaļas priekšnieka pienākumu izpildītājs, pulkvežleitnants
     Artūrs Plinta – Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Dienvidlatgales iecirkņa Prevencijas grupas galvenais inspektors, pulkvežleitnants
     Inese Snarska – Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Kārtības policijas biroja Prevencijas grupas galvenā inspektore
   - Jānis Želvis – Valsts robežsardzes Daugavpils pārvaldes Robežkontroles un imigrācijas kontroles dienesta Kinoloģijas nodaļas priekšnieks
   - Arvis Soldāns – LR Zemessardzes 3. Latgales brigādes 34. kājnieku bataljona kaprālis

2. ***SABIEDRĪBAS NOTURĪBAS JOMAS ORGANIZĀCIJU PĀRSTĀVJU PREZENTĀCIJAS:***
   - Liliana Malinsa – Baltijas drošības fonda sabiedrības noturības eksperte
   - Sigita Struberga – Latvijas Transatlantiskās organizācijas ģenerālsekretāre
3. ***UZDEVUMS "KO IKDIENAS UN KRITISKĀS SITUĀCIJĀS APKAIMĒ SAGAIDU NO CIVILĀS AIZSARDZĪBAS UN SABIEDRĪBAS NOTURĪBAS IESTĀDĒM UN ORGANIZĀCIJĀM?"***
4. ***SARUNA "KO MĒS KOPĀ VARAM DARĪT LABĀK, LAI APKAIMES BŪTU DROŠĀKAS?"***

4. Apkaimju forums "Drošas apkaimes", ko sadarbībā ar Daugavpils pašvaldību organizējām 29. novembrī apkaimju aktīvistiem, koordinatoriem, interesentiem un pašvaldības pārstāvjiem – ikvienam, kurš vēlas iesaistīties apkaimes kopienas veidošanā vai stiprināšanā, lai uzlabotu dzīves kvalitāti savā vietējā dzīves telpā.

Darba kārtība:

1. ***DAĻA "IEDVESMOJIES!"***
   Daugavpils pilsētas aktīvo apkaimju stāsti:
   - Inga Belousa, Cietokšņa apkaime
   - Arvita Jukša, Daugavpils Ķīmijas apkaimes PII vadītāja
   - Jevgēnija Mikucka un Kira Semjonova, Križu apkaime
   - Brīvais mikrofons citu Daugavpils apkaimju pārstāvjiem
   - Diāna Soldāne, Daugavpils valstspilsētas pašvaldības iestādes "Vienības nams" vadītāja
   - Astrīda Leščinska, Daugavpils valstspilsētas pašvaldības iestādes "Daugavpils Kultūras pils" vadītāja

   Citu Latvijas pilsētu apkaimju stāsti:
   - Barbara Freiberga, Jaunliepājas apkaimes biedrība un NVO tīklošanās organizētāja Liepājā
   - Ērika Korāte, Ziemeļu priekšpilsētas apkaime, Liepāja
   - Justīne Rusakova, Liepāja 2027
   - Sandra Feldmane, Rīgas Čiekurkalna apkaimes aktīviste, Latvijas Pilsoniskās alianses kopienu koordinatore
   - Brīvais mikrofons citu pilsētu apkaimju pārstāvjiem
2. ***DAĻA "IZZINI!"***
   Daugavpils apkaimju viktorīna un īsa iepazīšanās ar pārējām Citas Daugavpils apkaimju spēlēm
3. ***DAĻA "VEIDO!"***
   Droša un noturīga dzīves telpa manā apkaimē
   - Nākotnes scenārijs "Latvijas apkaimju kopienu diena"
   - Pārdomas un diskusija:
     - Kā tikt līdz dzirdētajai vīzijai?
     - Ko varu darīt savā apkaimē, lai līdz tai tiktu?
     - Ko varam kopā darīt savas apkaimes kopienā sadarbībā ar pašvaldību?

2. pielikums

IETEIKUMI DAUGAVPILS APKAIMJU KOPIENU LOMAS STIPRINĀŠANAI PILSĒTAS DROŠUMSPĒJAS UN NOTURĪBAS NODROŠINĀŠANĀ DAUGAVPILS VALSTSPILSĒTAS UN AUGŠDAUGAVAS NOVADA SADARBĪBAS TERITORIJAS CIVILAJĀ AIZSARDZĪBĀ

Daugavpils pilsētas un Augšdaugavas novada sadarbības teritorijas civilās aizsardzības plāns sākas ar Daugavpils valstspilsētas administratīvi teritoriālo raksturojumu – apkaimēm. Šajā plānā kā iesaistāmie resursi ir norādīta sadarbība ar citu administratīvo teritoriju, sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisiju, valsts un citu valstu glābšanas dienestiem un blakus esošajām pašvaldībām, taču sadarbība ar pilsoniskās sabiedrības un apkaimju aktīvistiem un sabiedriskajām organizācijām tajā iekļauta nav.

Tāpēc biedrība Cita Daugavpils ir izveidojusi IETEIKUMUS Daugavpils pilsētas apkaimju kopienu lomas stiprināšanai pilsētas drošumspējas un noturības nodrošināšanā Daugavpils valstspilsētas un Augšdaugavas novada Sadarbības teritorijas civilajā aizsardzībā, un tos nosūtījusi:

- Daugavpils valstspilsētas un Augšdaugavas novada Sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisijas priekšsēdētājam, priekšsēdētāja vietniekiem un izpildsekretāram,
- Daugavpils valstspilsētas pašvaldības civilās aizsardzības organizatoram,
- Latgales reģiona pārvaldes Ugunsdrošības uzraudzības un civilās aizsardzības nodaļas vecākajam inspektoram,
- Latvijas Pilsoniskās alianses civilās aizsardzības darba grupas vadītājai, Latvijas Platforma attīstības sadarbībai direktorei.

IETEIKUMI

DAUGAVPILS APKAIMJU KOPIENU LOMAS STIPRINĀŠANAI PILSĒTAS DROŠUMSPĒJAS UN NOTURĪBAS NODROŠINĀŠANĀ DAUGAVPILS VALSTSPILSĒTAS UN AUGŠDAUGAVAS NOVADA SADARBĪBAS TERITORIJAS CIVILAJĀ AIZSARDZĪBĀ

Daugavpils apkaimju kopienu pārstāvji – līderi, koordinatori, aktīvisti, biedrību vadītāji – ir apkaimju iedzīvotāju uzticības personas, kuru loma jebkuros apstākļos svarīga, un krīzes apstākļos – pat izšķiroša. To pašu var attiecināt arī uz lauku kopienām novadā, kam šie ieteikumi arī ir aktuāli, taču kas nav biedrības Cita Daugavpils tiešā mērķauditorija.

Augsta gatavības kultūra ir jāveido miera laikā, kad ir pietiekošas laika, emocionālās, sociālās un kognitīvās rezerves. Apkaimju kopienu pārstāvji nevar paredzēt nākotni, bet var būt informēti un gatavi dažādiem izaicinājumiem. Tad ar apkaimju kopienu pārstāvju līdzdalību izaicinājumi ir veiksmīgāk pārvarami. Tāpēc ir būtiska pilsētas apkaimju kopienu pārstāvju iesaiste, informētība un kapacitātes stiprināšana, jo tas ne tikai ļauj izvairīties no pārpratumiem un kļūdām, bet arī ir efektīvs pilsētas apkaimju iedzīvotāju sasniegšanas kanāls.

Drošumspējas stiprināšanai gan miera laikā, stiprinot gatavības kultūru, gan krīzes laikā, īpaši, lai netraucētu dienestu un iestāžu veiktajiem civilās aizsardzības pasākumiem, Daugavpils valstspilsētas un Augšdaugavas novada Sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisijai būtu svarīgi:

1. Daugavpils valstspilsētas un Augšdaugavas novada Sadarbības teritorijas civilās aizsardzības plānu papildināt ar sadaļu par vietējo pilsoniskās sabiedrības organizāciju un pilsētas apkaimju kopienu pārstāvju līdzdalību, balstoties uz dokumentu "Vadlīnijas pašvaldībām sabiedrības līdzdalības pilnveidošanai civilās aizsardzības sistēmā", un apdraudējumiem apzinātos preventīvos, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumus papildināt ar pilsoniskās sabiedrības, īpaši pilsētas apkaimju kopienu pārstāvju funkcijām jeb atbildībām, kur tas ir attiecināmi;
2. Izveidot un uzturēt regulāru saziņu ar pilsētas apkaimju kopienu pārstāvjiem;
3. Regulāri, bet ne retāk kā reizi gadā organizēt tikšanos ar pilsētas apkaimju kopienu pārstāvjiem, piesaistot arī vietējo pilsoniskās sabiedrības organizāciju pārstāvjus, lai tos iesaistītu civilās aizsardzības pasākumu plānošanā un ieviešanā ikdienā un civilās aizsardzības uzdevumu izpildē krīzes situācijās, tai skaitā militārajās mācībās "Namejs" un civilās aizsardzības komisijas mācībās "Pilskalns";
4. Informēt un apspriest ar pilsētas apkaimju kopienu pārstāvjiem jautājumus, kas ietekmē iedzīvotāju drošību krīzes situācijās:

    4.1. par to, kur saņemt informāciju un kur saņemt pirmās nepieciešamības preces, piemēram, ūdeni, un kā nodrošināt pieeju elektrībai,

    4.2. par pilsētas iedzīvotājiem pieejamo civilās aizsardzības infrastruktūru, īpaši par pulcēšanās vietām, patvertnēm vai patvēruma vietām,

    4.3. par sabiedrisko kārtību un rīcību krīzes gadījumos, tai skaitā, evakuācijas vai pārvietošanās virzieniem un ceļiem,

    4.4. par psiholoģisko pašpalīdzību ārkārtas situācijās: baiļu, trauksmes, akūta stresa reakciju pārvarēšanu un personīgās mentālās noturības veicināšanu krīzes situācijās,

    4.5. par paaugstinātas bīstamības objektu atrašanās vietām un ar tiem saistītiem riskiem u.c.
5. Regulāri informēt pilsētas apkaimju kopienu pārstāvjus par civilās aizsardzības jaunumiem, pilnveides plāniem un procesiem;
6. Organizēt apkaimju kopienu pārstāvju mācības ar krīžu vai apdraudējumu situāciju izspēli, kas veicinātu šīs mērķgrupas noturību krīzes apstākļos;
7. Izveidot krīzes apstākļos izmantojamu saziņas veidu (apziņošanas algoritmu) ar pilsētas apkaimju kopienu pārstāvjiem un to pilotēt praksē, lai pilsētas apkaimju kopienu pārstāvji prastu to izmantot;
8. Izveidot norādes par konkrētu rīcību, ko Daugavpils valstspilsētas un Augšdaugavas novada Sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisija sagaida no pilsētas apkaimju kopienu pārstāvjiem un pārrunāt to ar pilsētas apkaimju kopienu pārstāvjiem;
9. Būt pacietīgiem sadarbībā ar pilsētas apkaimju kopienu pārstāvjiem, jo sadarbības kultūras izveidei vajag laiku, motivāciju, intelektuālo ieguldījumu un arī finanšu resursus. Tāpat ir svarīgi atzinīgi novērtēt pilsētas apkaimju kopienu pārstāvju līdzdalību Daugavpils valstspilsētas un Augšdaugavas novada Sadarbības teritorijas civilās aizsardzības pasākumos.

Sabiedrības noturība ir sabiedrības spēja elastīgi uzturēt nepārtrauktu darbību strauji mainīgos apstākļos, noturēties, piemēroties un saglabāt savu rīcībspēju, un to atjaunot pēc sarežģījumiem un krīzes situācijām. Sabiedrības noturību veido un stiprina aktīva līdzdalība, kas balstīta sadarbības prasmēs, taisnīguma, kopīgā labuma un atbildības vērtībās.

Strauji mainīgā laikā pilsētas iedzīvotāju drošība ir atkarīga arī no viņu izpratnes, ka tās nodrošināšana ir gan pašvaldības un valsts institūciju, gan viņu pašu atbildībā no gatavības ģimenē līdz iesaistei savā apkaimē un visā Daugavpils valstspilsētas un Augšdaugavas novada Sadarbības teritorijā. Civilā aizsardzība patiesi efektīva būs, ja tajā iesaistīsies sabiedrība, tāpēc Daugavpils valstspilsētas un Augšdaugavas novada Sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisijai būtu svarīgi uzturēt regulāru un efektīvu komunikāciju un veicināt sabiedrības iesaisti civilās aizsardzības pasākumos:

10. Plānot un veidot komunikāciju ar sabiedrību, līdztekus informācijas publicēšanas pašvaldības mājaslapā izvēlēties arī citas iedzīvotājiem atbilstošas un ērti pieejamas saziņas formu un kanālus;
11. Kā vienu no pilsētas iedzīvotāju informēšanas kanāliem noteikt ziņu dēļus visās pilsētas apkaimēs, izveidot arī to atrašanās vietu karti, lai apkaimju iedzīvotājiem būtu informācija, kur tie ir pieejami;
12. Kopā ar pilsētas apkaimju kopienu pārstāvjiem plānot un organizēt pilsētas apkaimēs seminārus par civilo aizsardzību;
13. Īstenot Daugavpils valstspilsētas un Augšdaugavas novada Sadarbības teritorijā Civilās aizsardzības nedēļu (2025.gadā tā bija 15. – 21. septembris) un tās laikā intensīvi informēt pilsētas iedzīvotājus, pilnveidot pilsētas apkaimju kopienu pārstāvju prasmes un kapacitāti civilās aizsardzības jomā, un organizēt citus civilās aizsardzības pasākumus pilsētas apkaimēs.

Šie ieteikumi ir tapuši biedrības Cita Daugavpils projektā "Drošas apkaimes: Daugavpils pilsētas apkaimju kopienu stiprināšana noturībai miera laikā", ko biedrība īstenoja no 2025. gada 25. septembra līdz 21. decembrim ar Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijas finansiālu atbalstu. Ieteikumus balstām uz pieredzi un atziņām, ko ieguvām organizējot šī projekta aktivitātes:

- Daugavpils apkaimju aktīvistu domnīca "Drošas apkaimes", ko 10. oktobrī organizējām Daugavpils pilsētas apkaimju koordinatoriem, aktīvistiem un ikvienam, kas interesējas par apkaimēm,
- Ieinteresēto pušu domnīca "Drošas apkaimes", ko 15. oktobrī organizējām Daugavpils NVO pārstāvjiem un Daugavpils valstspilsētas pašvaldības pārstāvjiem, kas darbojas ar apkaimju kopienu jautājumiem,
- Tīklošanās domnīca "Drošas apkaimes", ko 24. oktobrī organizējām Daugavpils apkaimju aktīvistiem, un sabiedrības noturības un civilās aizsardzības jomas pārstāvjiem no Zemessardzes, VUGD, Valsts policijas, Valsts robežsardzes un citiem dienestiem,
- Apkaimju forums "Drošas apkaimes", ko sadarbībā ar Daugavpils pašvaldību 29. novembrī organizējām apkaimju aktīvistiem, koordinatoriem, interesentiem un pašvaldības pārstāvjiem – ikvienam, kurš vēlas iesaistīties apkaimes kopienas veidošanā vai stiprināšanā, lai uzlabotu dzīves kvalitāti savā vietējā dzīves telpā.

Esam ieinteresēti piedalīties kādā no tuvākajā laikā plānotajām civilās aizsardzības komisijas sapulcēm, kurā varam izstāstīt un pārrunāt šos ierosinājumus un turpmāku sadarbību ar Daugavpils apkaimju kopienu pārstāvjiem.

3. pielikums

CITAS DAUGAVPILS KAPACITĀTE APKAIMJU KOPIENU NOTURĪBAS STIPRINĀŠANĀ

Kā Latvijas Platformas attīstības sadarbībai (LAPAS) biedrorganizācija:

- piedalījāmies **ASV Kongresa Starptautiskās vadības biroja Open World pieredzes apmaiņas programmā "NVO attīstība un pilsoniskā iesaiste"**, 7.-15.02.2025, ASV Vašingtonā, DC un Olimpijā, WA;
- līdzdarbojāmies LAPAS un VUGD organizētajā **pilotseminārā kopienu noturībai krīzes apstākļos "Kopienas: krīzēm gatavāki"** Daugavpils komandā (piedalījās 4 pilsētu komandas, katrā 3 NVO, 1 CAK, 1 VUGD pārstāvis), 27.03.2023., Rīgā;
- pārstāvējām LAPAS reģiona drošumspējas pasākumos:
    - **Aizsardzības ministra Andra Sprūda tikšanās** ar NVO, 23.02.2024., Daugavpilī;
    - **Latvijas Transatlantiskās organizācijas un VK meistarklasē #DrošaLatvija** par infotelpas drošību un sabiedrības noturību Daugavpilī un Augšdaugavas novadā, 19.04.2024., Daugavpilī;
    - LAPAS, Pasaules Dabas fonds, Latgalīšu kulturys kusteibas Volūda **Ideju un sadarbības hakatonā NVO noturības stiprināšanai pret dezinformāciju**, 21. – 22.08.2024., Lūznavā;
    - tikšanās ar **Pasaules bankas un EK DG Regio "Baltic States Catching-up Regions Initiative: Strengthening border regions for resilience and growth"**, 11.06.2024., Daugavpilī;
- piedalījāmies:
    - sarunu festivāla LAMPA **diskusijā "Tava loma valsts aizsardzībā: iespēja vai pienākums?"** AM Drošajā teltī, 21.06.2025., Cēsīs;
    - Eiropas Padomes Parlamentārās asamblejas Monitoringa komitejas organizētajā seminārā **"Pilsoniskās sabiedrības noturība un gatavība krīzes situācijām"**, 15.05.2025., Rīgas Domē;
    - **Pasaules Bankas un EK starptautiskā forumā "Baltics Catching-up Regions"** un dalījāmies ar prezentācijām par biedrības apkaimju aktīvisma pieredzi kultūras un sadarbības virzīšanā un par biedrības veidošanās no Eiropas kultūras galvaspilsētas 2027 pieteikuma līdz kopienu kultūras aktualizēšanai un pilsonisku pārmaiņu virzīšanai pilsētā, kā arī organizējām pastaigu pa Daugavpils cietoksni ar vietējās apkaimes kopienas veidošanas stāstu, 25. – 26.03.2025., Daugavpilī;
    - biedrības **"Baltijas iniciatīva ES reformai" stratēģiskās komunikācijas izspēlē "Nosargāt Saulpili"** par problēmsituāciju risināšanu hibrīddraudu novēršanai, 26.02.2025., Daugavpilī;
- organizējām:
    - **jauniešu drošumspējas retrītu "neRīga, bet cerīga"**, 22.08.2025., Daugavpilī.

Kā Latvijas Pilsoniskās alianses (LPA) biedrorganizācija esam:

- **LPA Reģionālajā darba grupā;**
- piedalījušies LPA organizētajā **ekspertu fokusgrupā par apkaimju kopienu veidošanu un attīstību valstspilsētās**, 09.10.2025., Jēkabpilī;
- piedalījušies Delnas organizētajā **vebinārā "Manas iespējas īstenot savas idejas pašvaldībā" ar prezentāciju par apkaimju aktīvisma sasaisti ar līdzdalības budžetu**, 25.10.2024.;
- snieguši atzinumu **VARAM par Rīcības plānu Latvijas Austrumu pierobežas ekonomiskajai izaugsmei un drošības stiprināšanai 2025.–2027**, 22.11.2024.

Aktivizējam **Daugavpils apkaimju kustību**:

- piedalījāmies Eiropas Zinātnieku naktī ar **interaktīvajām apkaimju spēlēm "Apkaimes esam mēs"**, 26.09.2025., Daugavpils Universitātē;
- piedalījāmies Homo Novus festivāla ietvaros New East organizētā "Hi!Story" pasākumā ar **darbnīcu par Daugavpils apkaimēm**, 13.09.2025., Daugavpilī;
- piedalījāmies Daugavpils pašvaldības organizētajā pasākumā "Pēcpusdiena lieliem un maziem" ar **apkaimju telti "Apkaimes esam mēs!"**, 13.07.2025., Daugavpilī;
- piedalījāmies seminārā "NVO sektors un tā attīstība Latgalē" ar **Daugavpils pilsētas apkaimju kopienu veidošanas pieredzi**, 06.06.2025., Rēzeknē;
- piedalījāmies Daugavpils pilsētas svētku Izglītības pilsētiņā ar **apkaimju telti "Apkaimes esam mēs!"**, 31.05.2025., Daugavpilī;
- organizējām **pasākumu "Apkaimes esam mēs!"** Daugavpils apkaimju pārstāvjiem un interesentiem par izveidotajām apkaimju spēlēm 22.05.2025., Daugavpilī;
- organizējām **Daugavpils apkaimju domnīcas "Mūsu vieta – Cita lieta"** par apkaimju ikdienu, vajadzībām, resursiem, 02.05.2024., Grīvas apkaimē, 16.05.2024., Jaunforštates apkaimē, 30.05.2024., Ķīmijas apkaimē;
- piedalījāmies Labklājības ministrijas projekta "Profesionāla sociālā darba attīstība pašvaldībās" domnīcā "Garda pēcpusdiena kopā ar savējiem. Kā ieraudzīt un izmantot savas iespējas" **ar stāstu par Daugavpils apkaimēm**, 20.10.2023., Daugavpilī;
- organizējām semināru par apkaimēm **"Kultūra mājo pilsētas apkaimēs"** projekta "Latgales reģiona kultūras jomas darbinieku kapacitātes celšana III" mācību semināru cikla kultūras darbiniekiem "Kultūras ilgtspēja" ietvaros, 20.10.2023., Daugavpilī;
- organizējām semināru par apkaimēm **"Kultūra apkaimēs un neatklātās apkaimju kultūrvietas"** biedrības Cita Daugavpils VKKF finansētā projekta "Kultūras ilgtspējas kapacitātes stiprināšanas programma" ietvaros, 01.12.2023., Daugavpilī;
- **koordinējam apkaimju ziņu apmaiņu WhatsApp grupās** "Daugavpils apkaimes", "Pārdaugavas apkaimes";
- **organizējam Daugavpils apkaimju koordinatoru tikšanās**, arī sadarbībā ar pašvaldību;
- **sadarbojamies ar citu pilsētu apkaimju organizācijām** – Rīgas Apkaimju aliansi, biedrību "Nezināmā Rēzekne", u.c.;
- **aizstāvam apkaimju intereses** pašvaldībā;
- **sniedzam viedokli medijiem** par apkaimju kustību Daugavpilī.

biedrība

CITA DAUGAVPILS

2025/2026